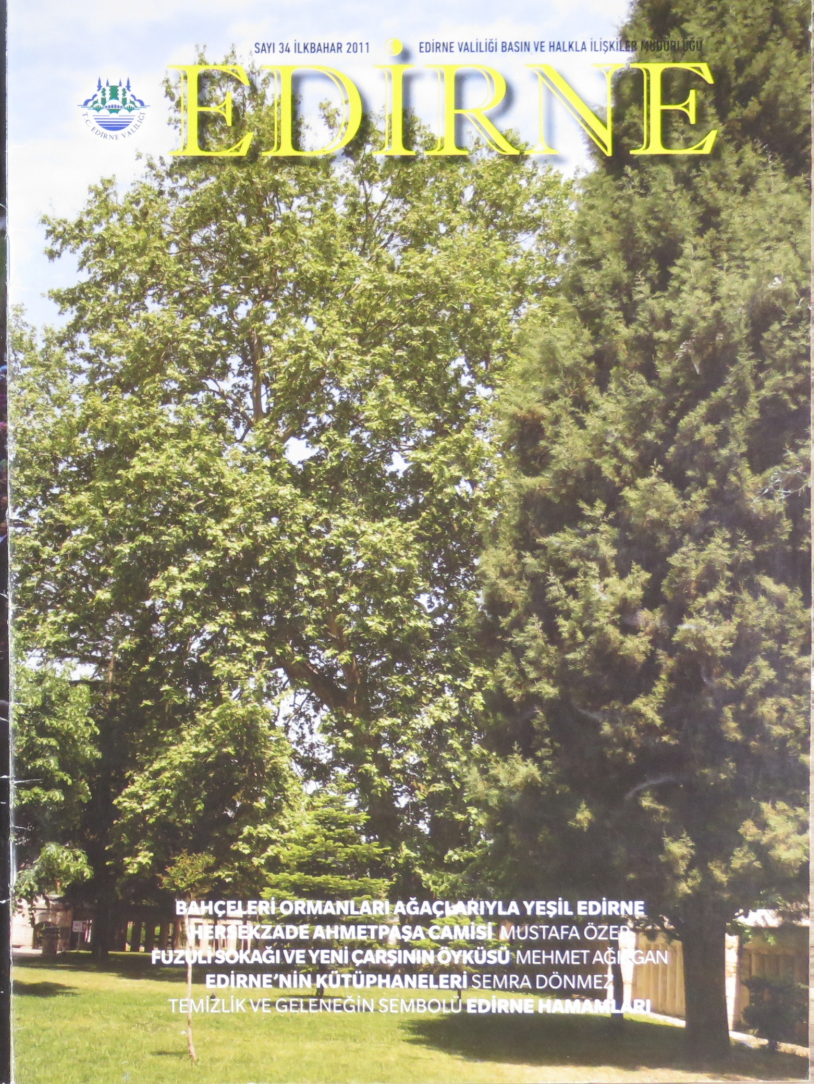

EDİRNE

Kakava Senikleri
Fotoğraf: AA Salih Baran

BAHÇELERİ ORMANLARI AĞAÇLARIYLA YEŞİL EDİRNE
HER TEKZADE AHMETPAŞA CAMİSİ MUSTAFA ÖZER
FUZULİ SOKAĞI VE YENİ ÇARŞININ ÖYKÜSÜ MEHMET AĞIRGAN
EDİRNE'NİN KÜTÜPHANELERİ SEMRA DÖNMEZ
TEMİZLİK VE GELENEĞİN SEMBOLÜ EDİRNE HAMAMLARI

Türkçim

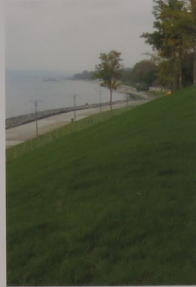
HAZIR DOĞAL ÇİM

Türkiye'nin Hazır Çimi
İpsala'dan

Doğanın
yemeyeşil
çözüm rehberi

Çiftliklerimizde profesyonelce üretilen ve hasat edilen, tamamen toprakta yetişen, yoğun, güçlü kökleriyle yaşayan canlı ve yemeyeşil doğal bir halidir.

Şehit Muhtar Cad. No:17 K:6 Taksim / İstanbul
Tel: 0212 235 59 53 - 54 Fax: 0212 250 32 09
www.turkcim.com turkcim@turkcim.com

gaia.sod
TOUCH OF NATURE

eos.sod
touch of nature

10 'BEYBABA' OSMAN
NURİ PEREMECİ
Tekin Sayınbaş

11 ZURNACI AİLESİ;
MÜZİK ONLARIN
HER SEYİ
Emre Sedef

12 KEŞAN PERŞEKAZADE
AHMETPAŞA CAMİSİ
Mustafa Özer

16 BAHÇELERİ
ORMANLARI
AĞAÇLARIYLA
YEŞİL EDİRNE
Zeki Kar

20 FUZULİ SOKAĞI VE
YENİ CARŞI'NIN
ÖYKÜSÜ
Mehmet Ağırhan

22 EDİRNE'NİN
KÜTÜPHANELERİ
Semra Dönmez

24 KÜTÜPHANECİ
ENDER BİLİR İLE
SÖYLEŞİ

26 TEMİZLİK VE
GELENİĞİN SEMBOLÜ
HAMAMLAR
Adem Yılcacı

28 EDİRNE'NİN TARİHİ
MEKTEPLERİ-3
Güngör Mazlum

29 EDİRNE BANISI
II. MURAD
Abdullah Arslaner

Doğal mirasını geleceğe taşıyan Edirne

İlkbahar, yemelenerek yenilenen dünyanın insana farklı güzellikleri sunduğu bir canlanma mevsimi. Coşkun, heyecanlı ve yeni umutların filizlendiği bir zaman dilimi. Trakya ve Edirne, bu heyecan ve coşkunluğa doruğa çıkarak yüksek düzeyde yaşadığı, tabiatın ve insanın birbirine bağlı, her daim güçlü duygularla ifade edildiği bir coğrafya olmuştur.

Geleneksel şenliklerin, şâhenlerin ve ritüellerin geniş insan topluluklarını kuşattığı bu mevsim, aynı zamanda hayatın ritminin en hızlı attığı dönemdir. Pek çok etkinlik organizasyonunun buluştuğu bu hareketli mevsimin, Edirne'nin Türk yurdu olmasının başlangıcının yıl dönümüyle buluşmasının da ayrı bir anlamı bulunuyor. Edirne'nin renkli yüzü, yurtta ve dünyada yankılanmakta, bu etki ilimizi ziyaret eden turist sayısını da her geçen gün artırmakta.

***
Tabiat varlıkları yeşil alanlar, bir kenti değerli kılan uygarlık ölçütleri arasında yer alır. Edirne, tarih ve doğanın çokça özellikler bahsettiği bir tabiat parçası. Ovaşın duyduğumuz bunca değerin yanı sıra ilimimiz, benzersiz tabiat güzellikleriyle de göz kamaştırıyor. İkliminin ve akarsularının hayat verdiği bu güzellikler, bu topraklar üzerinde kesintisiz süren hayatın geçmişi dair izleri bugüne taşıyor. Yeşil doku, anıtsal mimarlık eserlerine de eşlik eden estetik bir zenginlik yaratıyor.

Edirne, kişi başına düşen yeşil alanlarıyla Türkiye standartlarının üzerinde bulunuyor. İnsanların yaşamına farklı bir boyut kazandıran yeşil alanlar, bahçeler, parklar ve ağaçlar, beden ve ruh sağlığı üzerinde doğrudan etkili. Tarihi eserlerimiz gibi, tabiat varlıklarımızı da koruyup geliştirerek, insan ve yaşam odaklı yeşil bir Edirne'yi var kılmak, hepimizin ortak sorumluluğu.

***

Bir ülkenin gelişmesi ve kalkınmasında tabiat varlıklarının, yeşil alanların korunmasının doğrudan etkisi var. Temiz ve bakımlı bir çevrenin turizm katkısı inkar edilemez. Tabiat varlıklarının kaybedilmesinin, telafisi mümkün olmayan zararlarla yol açtığı, toplum üzerinde maddi ve manevi kalıcı olumsuz etkiler yarattığı açıktır...

Gökhan Sözer
Edirne Valisi

EDİRNE

İlkbahar 2011 Sayı 34

Üç Aylık Yerel Süreli Yayıncı

İmtiyaz Sahibi:
Gökhan Sözer
Edirne Valisi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:
Besir Yüksel
Yayın Yönetmeni:
Hulya Bodur
Yayın Koordinatörü:
Ercan Dakıl
Yönetim Yeri: Edirne Valiliği
Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Hükümet C. Villet Binası Edirne
Tel-Faks: (0284) 213 24 07
vallikbasin@edirne.gov.tr

Editör: Zeki Kar
Ceviri: Hazal Ozihan
Yapım:
Grafikar Tasarım Yayın

Edirne İl Özel İdaresi
Taraftından Bastırılmıştır.

Basım Yeri:
Armoni Nüansa A.Ş.
Bostancıoğlu C. Kuyup Carsı B Blok 24
Yukarıdukkalı/İstanbul

Temin edilecek yerler:
Edirne Valiliği
Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Tourist Information
Kürnye Meydanı Edirne
Bellek Kitabevi
Muhtifin Günel İş Merkezi
Zemin Kat Edirne
Kapak Fotoğrafı:
Selmiye Avlusu, Zeki Kar

BAŞBAKAN ERDOĞAN'DAN TOPLU AÇILIŞ

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Edirne'ye gelecek yapımı tamamlanan 44 tesisin toplu açılışını yaptı. Açılış törenine Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu da katıldı.

Başbakan Erdoğan, 11 Mayıs Çarşamba günü Edirne'ye gelecek, il genelinde yapımı tamamlanan 44 yatırımı hizmete açtı. Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü'nün bahçesinde yapılan açılış töreninde, Edirne'deki yatırımları tek tek sıralayarak 594 milyon liraya malolan 44 tesisin kurdelesini Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu ve Edirne Valisi Gökhan Sozer'e birlikte kesti.

Açılış töreninde konuşan Başbakan Erdoğan, Edirne'nin, sadece Türkiye'nin batıya açılan kapısı olmadığını, aynı zamanda coğrafyaları, köprüleri ve medeniyetleri buluşturan bir şehir olduğunu belirtti. Yapılan yatırımlarla 81 il gibi Edirne'nin de sınıklarından büyük ölçüde giderdiklerini kaydeden Erdoğan, açılış yapılan yatırımlar hakkında vatandaşları bilgilendirdi.

Konuşmasının ardından uydru yapımı aracılığıyla İpsal'daki Hamzadere Barajı na bağlanan Erdoğan, DSI Genel Müdürü İsmail Uğur'dan butona basarak barajı hizmete açmasını istedi. Başbakan Erdoğan, Çevre ve Orman Bakanı Veysel Eroğlu, Edirne Valisi Gökhan Sozer ve diğer katılımcılarla kürdele keserek, "Tesisler Edirne'ye hayırlı olsun" dedi.

Hizmete açılan tesisler:
Eğitim ve spor tesisleri: Merkez Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi, Suloğlu Ali Ayyaş Çok Programlı Lisesi,

Keşan Anadolu Öğretmen Lisesi, Keşan Fen Lisesi, Keşan'da bir orta öğretim yurdu, 5 ilköğretim okulu, 3 anaokulu ile Ali Öküzü'nün himayelerinde düzenlenen TÜBİTAK'ın Ar-Ge ve Yenilik Günü toplantısına Edirne, Çanakkale, Kırklareli ve Tekirdağ illerinden valiler, belediye başkanları, üniversite rektörleri, il özel idaresi genel sekreterleri, sanayi ve ticaret odaları başkanları, Ar-Ge projesi

Bankası katkısıyla köylere yönelik 12 proje. **Enerji tesisleri:** Keşan-Enez Enerji İletim Hattı, Enez Trafo Merkezi ve Keşan Trafo Merkezi. **Sulama tesisleri:** Hamzadere Barajı, Enez Karacınır Gölü, Keşan Mahmutköy Gölü ve sulaması, Uzunköprü Elmalı Gölü ve sulaması, Keşan Beyköy Gölü ve sulaması, Keşan Karlıköy Gölü ve sulaması. **Diğer tesisler:** Tapu Kadastro hizmet binası, Kent Güvenlik ve Yönetim Sistemi (MO-BESE), Edirte Et ve Et Ürünleri Entegre tesisi ■

ŞEHİT POLİS GÖKMEN ŞİMŞEK'E VEDA

Silopi'de görevi başındayken uğradığı hain saldırıda şehit düşen Edirneli genç polis memuru Gökmen Şimşek, son yolculuğuna uğurlandı.

İki ay önce görevine başlayan Gökmen Şimşek, 11 Mayıs Çarşamba günü, Silopi Emniyet Müdürlüğü'nün önündeki polis noktasına teröristlerce ateş açılması sonucu mesai arkadaşı Muharrem Ünülü ile yaşamını yitirdi.

25 yaşındaki Gökmen Şimşek'in düğününe üç gün kala şehit düşmesi Edirne'yi üzüntüye boğdu. Şehit polis memuru Gökmen Şimşek için Edirne Valiliği'nde tören yapıldı. Tören Devlet Bakanı

Bağış da katıldı. Şehit polisin naaşı, Selimiye Camii'ne kılınan namazın ardından Bozluçektepe Mezarlığı'na toprağa verildi ■

YERLİ HABERLER

KÜRESEL REKABETE BİLİM DESTEĞİ

Marmara Bölgesi TÜBİTAK Ar-Ge ve Yenilik Günü toplantısı, Devlet Bakanı Mehmet Aydın'ın katılımıyla Edirne'de yapıldı.

Devlet Bakanı Prof. Dr. Mehmet AYDIN'ın himayelerinde düzenlenen 'TÜBİTAK'ın Ar-Ge ve Yenilik Günü toplantısına Edirne, Çanakkale, Kırklareli ve Tekirdağ illerinden valiler, belediye başkanları, üniversite rektörleri, il özel idaresi genel sekreterleri, sanayi ve ticaret odaları başkanları, Ar-Ge projesi

yaşam özel sektör temsilcileri, kamu araştırma enstitülerinin müdürleri ve yükseköğretim sektörlerinden temsilciler katıldı.

Toplantının, Marmara Bölgesi'nde yapılan Ar-Ge ve yenilik çalışmalarını gözden geçirmek, ülkemizin Ulusal Ar-Ge ve Yenilik Sistemi'ndeki mevcut durumunu, ulusal ve uluslararası Ar-Ge destek olanaklarını katılımcılarla paylaşmak amacıyla düzenlendiği ifade edildi.

Ar-Ge ve Yenilik Günü'nde, Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve Çanakkale illerinin bilim, teknoloji ve yenilik potansiyelini ortaya çıkararak, rekabet gücünü daha da artırması ve sürdürülebilir kalmaya yönelik görüş alışverişinde bulunularak öneriler paylaşıldı.

Gelişimin anahtarları: bilim-teknoloji-yenilik

Devlet Bakanı Mehmet Aydın, toplantı için geldiği Edirne'de, dün-

ya da artık bilim ve teknolojiyi takip etmenin siyasi konuları takip etmek kadar önemli olduğunu, büyükelçilerin yarınlar 'bilim elçileri' göndereceklerini söyledi.

TÜBİTAK Başkan Prof. Dr. Nüket Yetiş, toplantıda yaptığı sunumda, illerin yerel kaynaklar ve değerlerle küresel düzeyde fark yaratması gerektiğine dikkat çekti. Yetiş, Edirne Beyaz Peyniri'nin bilimsel araştırmalar, üretim yöntemi ve süreç yenilikleriyle üretim miktarının artırabileceğini, pazarlama yenilikleriyle de dünya markası haline getirebileceğini ifade etti.

Toplantıda, Edirne'nin kültürel değerleri de gündeme getirilerek, restorasyon araştırmaları ihtiyacı dile getirilerek, bilim, teknoloji ve yenilik kavramlarının, günümüzde ekonomik, sosyal ve sürdürülebilir gelişim için anahtar niteliğinde olduğu vurgulandı ■

1361'E COŞKULU KUTLAMA

Edirne'nin Türkler tarafından alınışının 650'nci yılı çeltiler etkinlikle kutlandı.

Edirne'nin alınışının 650. yılı etkinliklerle kutlandı. 4-6 Mayıs tarihlerinde Trakya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nün düzenlediği Fethiş Sempozyumu'na 50'lin üzerinde akademisyen ve araştırmacı katılarak bildiri sundu. Genelkurmay Başkanlığı Mehteran Bölük Komutanlığı'nın mehteran gösterisi ilgiyle izlendi.

Trakya Üniversitesi Balkan Kongre Merkezi'nde yapılan "Uluslararası Edirne'nin Fethinin 650. Yılı sempo-

zyumunun açılış töreninde bir konser veren Mehteran Bölüğü, çaldığı sefer ve zafar marşlarıyla izleyicileri adeta 650 yılı öznesine götürdü. Törende, Edirne'nin fethinin önemine değinilen konuşmalar yapıldı.

Fethin yıldönümü, 5 Mayıs Perşembe günü yapılan bir törenle kutlandı. Atatürk Anıtı'ndaki törende, yeniden sahne alan Mehteran Bölüğü mini bir gösteri sundu. Halk mehteran gösterisini ilgiyle izledi ■

EDİRNE'DEN KOCA SİNAN'A VEFA

Dünyaca tanınan büyük mimar Sinan, ölümünün 423'üncü yılında da meslek hayatının başyapıtının bulunduğu Edirne'de yapılan bilimsel toplantılarla anıldı.

Mimar Sinan, ölümünün 423'üncü yılında, ustalık eserinin bulunduğu Edirne'de yapılan etkinliklerle anıldı. 9 Nisan Sinan'ın Anma Günü'nde, Mimarlar Odası Edirne Temsilciliği, Edirne Valiliği ve Edirne Belediyesiyle bir panel düzenlendi.

Devecihan Kültür Merkezi'nde yapılan 'Yabancı Gözliye Balcanlardaki Osmanlı Mimarı Miras'ı başlıklı panele, Yunanistan, Bulgaristan ve

Romanya'dan bilim insanları katılarak konuşma yaptı.

Panelin açılışında konuşan Edirne Valisi Gökhan Sözer, Türkler'in asırlarca Balkanlar'da sınımsız medeniyet izleri bıraktığını ifade ederek, bu mimari eserlerin hatırlanması ve kayda geçirilmesinin çok önemli bir çalışma olduğuna dikkat çekti. Vali Sözer, birçok önemli mimarımızın Sinan'ın gölgesinde kaldığını da kaydetti.

Oturum Başkanlığı'nı Doğan Haso'l'un yaptığı Devecihan Kültür Merkezi'ndeki panele, Romanya lon Mincü Mimarlık ve Şehirlik Üniversitesi Kültürel Miras Koruma Bölüm Başkanı Prof. Dr. Anca Bratuleanu ile aynı okuldan doktora öğrencisi Mihnea Diana, Bulgaristan Jodezi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Emil Yordanov ve Yunanistan Trakya Democritus Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Nikolas Lianos konuşmacı olarak katıldı.

Panelde yapılan sunumların ortak noktası ise, Osmanlı mimarisinin Balkanlar'daki mimarlığın gelişimiyle yaşam ve binaama şeklini ne denli etkilediğinin ortaya konulmasıydı.

Uluslararası Sinan Sempozyumu

Trakya Üniversitesi'nde 28-29 Nisan tarihlerinde 7. Uluslararası Sinan Sempozyumu'nu gerçekleştirdi. Mimarlık Mühendislik Fakültesi'nin düzenlediği sempozyum Edirne Ticaret ve Sanayi Odası'nda yapıldı. Prof. Dr. Veyis Özek'in başkanlık yaptığı sempozyumda, Floransa Mimarlık Fakültesi'nden Prof. Dr. Marcello Scalzo "Leon Battista Alberti ve Floransa Santa Maria Novella Kilisesi'nin Cephesi", Prof. Dr. Şengül Oymen Gür "Katmanlardaki İzler" ve Doç. Dr. Bilge Işık da "Kıbrıs'ta Mimari Kimliğin Markalaşması" başlıklı sunumlarını yaptı. Akademisyenlerle öğrencilerin yoğun ilgi gösterdiği sempozyumda Ayşe Şahin'in "Selimiye-Sinan Palladio-Maggiore" poster sergisi de yer aldı.

YEREL TARİH GRUBU PEREMECİ'Yİ ANDI

Edirne Yerel Tarih Grubu, 'Edirne Tarihi' kitabının yazarı, öğretmen Osman Nuri Peremeci'yi bir panelle anı.

Edirneli tarihçi Osman Nuri Peremeci, ölümünün 66'ncü yılında Yerel Tarih Grubu'nun düzenlediği bir panelle anıldı. Edirne İl Halk Kütüphanesi'nde 17 Mart Perşembe günü yapılan 'Osman Nuri Peremeci'ye Vefa' adlı panelle, tarihçi ve insan olarak Peremeci anlatıldı. Kütüphanenin konferans salonuna dolduran kalabalık bir dinleyici topluluğunun izlediği panelle, Yerel Tarih Grubu üyelerinden Ozlem Ağrancı yönetti. Edirne Valisi Gökhan Sözer'in himayesinde yapılan panele, Osman Nuri Peremeci'nin torunu Erman Peremeci'de katararak dedesi hakkında duygu ve düşüncelelerini dile getirdi.

Trakya Üniversitesi Edebiyat

Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Recep Duyumaz panelde yaptığı konuşmada, Peremeci'nin ihmal edilmiş büyük bir isim olduğunu belirtti. Peremeci'nin hayatından kesitler sunan Duyumaz, onun yazdığı 'Atalar Sözleri' kitabının Türk dili ve edebiyatına önemli bir katkı olduğunu kaydetti.

Mehmet Ağrancı da, yerel basınla yer alan haberlere göre Peremeci hakkında dinleyicilere bilgiler aktardı. Trakya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölüm Başkanı Prof. Dr. Engin Bektaş ise, Edirne'nin mühtesem bir şehir olduğunu, fakat çok az esere konu olduğunu ifade etti. Peremeci'nin Edirne Tarihi adlı kitabının Kazım Dırık'ın emriyle yazıldığını, Osman Nuri Peremeci'nin ruhunu yansıttığını dile getiren Bektaş, kitabın daha önce yayınlanarak yeni bir kurgusu olduğunu kaydetti.

Yerel Tarih Grubu Başkanı Güngör Mazlum, Osman Peremeci'nin torunu Erman Peremeci'ye ile.

Bektaş, Peremeci'nin 'Tuna Boyu Tarihi'ni daha önemli bir eser olduğunu ifade etti.

Peremeci'nin torunu Erman Peremeci de dedesi ve Peremeci Ailesi hakkında bilgi verdi. Dış Hekimi Tekin Sayınbaş ise, çocukluğunda komşu oldukları Osman Nuri Peremeci'ye 'Efendi Dede' diye hitap ettiklerini dile getirenler, panelin dinleyicilerine, Peremeci'ye ilgili anılar aktardı.

GEZGİNLER 'SULTANLAR YOLU'NDA

Bir grup gezgin, Osmanlı sultanlarının askeri seferlerinden ilham alarak başlattıkları 'Sultanlar Yolu' gezisinin Edirne ayağını yürüdü.

Sedat Çakır adlı Türk vatandaşının öncülüğünü yaptığı 'Sultanlar Yolu' yürüyüşünün üçüncüsü 14-15 Nisan günlerinde yapıldı. 16 Hollandalı gezginin katıldığı gezi grubu, Kapıkule Sınır Kapısı'ndan Edirne'ye girerek, tarihi sefer güzergahındaki yürüyüşüne devam etti. GezgİNler, yol üzerindeki köylerle uğrayarak, evlere

konuk oldu, kahvehanelerde Türk vatandaşlarıyla sohbet etti. Köy muhtarları, köylerinden geçen gezginlerin gezi karnelerini, köylerini simgeleyen kaşerle mühürlediler.

Doğada yürürek sporatif bir aktiviteyi, tarih ve kültürle buluşturan 'Sultanlar Yolu' yürüyüşü, aynı zamanda, tarihi yol güzergahındaki mekanları ve eserleri tanıtmayı hedefliyor. Viyana'da başlayan 'Sultanlar Yolu' yürüyüşü, İstanbul Topkapı Sarayı'nda son buldu.

SERVETİNİ EĞİTİME BAĞIŞLADI

Hayrişevir Orhan Çetin, melleki Uzunköprü'de Anadolu Öğretmen Lisesi yapımı için 900 bin lira bağış yaptı.

Uzunköprülü hayrişevir vatandaş Orhan Çetin, 'eğitim için çektiği sıkıntılar yeni kuşaklar da çekmesin' diye, servetini okul yapımına bağışla-

dı. Çetin, melleki Uzunköprü'de yapılacak 16 derslikli Anadolu Öğretmen Lisesi için, 900 bin lira bağışladı.

Eğitim gönüllüsü Orhan Çetin'in, Türk Eğitim Vakfı (TEV) aracılığıyla yaptığı bağış için 29 Nisan Cuma günü Edirne Valiliği'nde protokol düzenlendi. Protokol töreninde Orhan

BARİŞA KATKI; KÜLTÜR DİPLOMASİSİ

"Kültür Diplomasisi" konulu, 4. Uluslararası Balkan Forumu, Edirne'de yapıldı. Forumda, Balkanlar'da kültürel anlayışa dayalı yaklaşımların, barışçıl komşuluk ilişkilerinin de güvencesi olduğu vurgulandı.

4. Uluslararası Balkan Forumu, 28-30 Nisan tarihlerinde Edirne'de Ekmekmekçizade Ahmet Paşa Kervansarayı'nda yapıldı. Edirne Valiliği, Yunus Emre Enstitüsü ve Trakya Kalkınma Ajansı iş birliği ile Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TA-SAM) tarafından düzenlenen forumun ana teması "Kültür Diplomasisi" oldu.

Balkan ülkeleri, ABD, Avrupa ülkeleri ve Avrupa Komisyonu'ndan, siyasetçiler, diplomatlar, akademisyenler ve medya temsilcilerinin katıldığı forumda 'kültür diplomasisi' tartışıldı.

Forumda, TA-SAM Başkanı Süleyman Sensoy, Trakya Kalkınma Ajansı Genel Sekreteri Mehmet Gökay Ustun, Yunus Emre Enstitüsü Başkan Yardımcısı Dr. Adnan Tekşen,

Dişişleri Bakanlığından Büyükelçi Hakan Okçal ile Edirne Valisi Gökhan Sözer de bir konuşma yaptı.

Forumda yapılan oturumlarda, "Balkanlar'da Bir arada Yaşama Kültürü: Kimlik Katışmasından Kültürel Entegrasyona"; "Avrupa Birliği Sürecinde Balkanlar'da Kültürel Mirasın Korunması ve Kültürel Haklar"; "Balkanlar'da Sivil Toplum Gelişimi ve Ortak Projeler"; "Balkanlar'da İnanç ve Din: Karşılıklı Hoşgörü ve Anlaşış İçin İş Birliği";

Balkanlar'da Çoğulcu Toplumun Oluşmasında Bir Belirleyici Olarak Kimlik ve Kimlik Politikaları" ve "Balkanlar'da Demokrasi Arayışı ve Medya" başlıklı konular ele alınarak görüş alış verişinde bulunuldu.

Forumdaki

değerlendirmelerde, günümüz dünyasında kültür diplomasisine giderek artan bir ihtiyaç duyulduğu vurgulandı. Balkanlar'da, özellikle azınlık ve çoğunluk arasında hakim olan çatışmaların yerini, bölge halkları ve kültürleri arasında karşılıklı anlayış ve empatiye bırakılmasını sağlayacak etmenlerden biri olan kültür diplomasisinin önemine dikkat çekildi.

Üç gün süren 4. Uluslararası Balkan Forumu sonunda yayımlanan "Edirne Deklarasyonu'nun Balkan ülkelerindeki tüm resmi ve sivil karar alıcıları için stratejik bir çağrı olduğu ifade edildi ■

BASIN MÜDÜRÜ SOYBAY EMEKLİ OLDU

Edirne Dergisi Yazı İşleri Müdürü, Edirne Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler Müdürü Yaşar Tümay Soybay emekli oldu. Soybay, mesai arkadaşlarının verdiği meklemle meslek hayatına veda etti.

Mesleğine kaymakam olarak başlayan, belediye başkanlığı dahil çeşitli görevlerde bulunan Yaşar Tümay Soybay, Edirne Valiliği Basın ve Halkla İlişkiler

Müdürlüğü'nü, yedi yıldan beri sürdürmekteydi. Soybay, TRAKAB Müdürü ve Edirne Dergisi'nin sorumlu yazı işleri müdürlüğü görevlerini de üstlenmişti.

Çalışma hayatının son dönemine denk gelen Edirne'nin yaşamında özel bir yeri olduğunu ifade eden Soybay, Edirne yıllarının üretken, verimli, renkli ve huzurlu geçtiğini dile getirdi ■

Yaşar Tümay Soybay

EDİRNE SARAYI YENİDEN HAYAT BULACAK

Arkeolojik kazı çalışmalarının yapıldığı Edirne Sarayı'nda iki yıl önce başlanan saray mutfağı ve Kum Kasrı Hamamı'nın restorasyon çalışmaları hız kesmeden devam ediyor.

Edirne Sarayı'nın kısmen günümüze ulaşan yapılarından Matbah-ı Amire (saray mutfağı) ve Kum Kasrı Hamamı orijinal görünümüne kavuşmak için gün sayıyor. Edirne Sarayı Kazı Başkanı Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Üyesi Doç. Dr. Mustafa Özer, mevcut yapılarla, Cihannüma Kasrı'nın da restorasyonunun yapılmaya sarayın ikinci avlusunun yeniden hayat bulacağını kaydetti.

Mustafa Özer, Edirne Yeni Sarayı'nın günümüze kısmen ulaşabilen yapılarından olan Matbah-ı Amire ile Kum Kasrı Hamamı'nda, restorasyon ve konservasyon çalışmalarına aralıksız bir şekilde devam edildiğini ifade etti. Geçen yılın Eylül ayında ara verilen çalışmaların nisan ayında yeniden başladı.

Edirne İl Özel İdaresi'nin yeniden ihalesini yaptığı Matbah-ı Amire'de eskik kalan yapılar, belirlenen program ve onaylı proje doğrultusunda yürütüldü.

Kum Kasrı Hamamı restore edildi

Proje kapsamında, günümüze ulaşmayan Kum Kasrı'nın bir parçası olan Kum Kasrı Hamamı'nın restorasyonu da başladı. Sarayın ikinci avlusundaki yapıların günümüze kadar ulaşabilmiş olan hamam hakkında bilgi veren Doç. Dr. Mustafa Özer, "Yapı, Hamamın Koşuk olarak bilinen Kum Kasrı'yla aynı dönemde inşa edildi, sultana mahsus olan hamamın duvarlarının kubbe eteklerine kadar fuzve ve yeşil sırlı çini levhalarla kaplı

olmasına rağmen, Osmanlı-Rus savaşları ve Balkan Savaşı'nda tahrip edildi, mermer ve çini levhaları çalındı" açıklamasını yaptı.

Kazı Başkanı Özer, proje çalışmalarının devam eden Cihannüma Kasrı'nın da restorasyonunun gerçekleşmesi ve bu sahada yapılacak peyzaj çalışmalarıyla, Edirne Sarayı'nın önemli bir kısmının korunması, yaşatılması ve insanlığın hizmetine sunulmasını sağlanacağını belirtti ■

KALKINMA PROJELERİ BAŞLIYOR

Trakya Kalkınma Ajansı'nın 2010 Mali Destek Programı'nda destek alınamayan hak kazanan projeler start alıyor. TKA, özel sektör kuruluşlarının 27, sivil toplum kuruluşlarının 12,

kamu kurumlarının da 22 projesine destek veriyor.

Ekonomik refahın iller ve bölgeler arasında dengeli dağılımının sağlanması amacıyla oluşturulan mali destek

programında, rekabet gücünün artırılması için; kar amacı güden özel sektör kuruluşlarına 9 milyon lira, kar amacı gütmeyen kuruluşlara 2 milyon lira destek veriliyor. Ajans, Küçük Ölçekli Altyapı Mali

Destek Programı'nda da 2 milyon 500 bin lira destek vererek, projelere toplam 13 milyon 500 bin lira mali destek sağlıyor.

Destek alan projelerde teknolojik yenilikler, üretim atlayışı, sulama, arıtma ve çevre konularına önem çıkarılarak, TKA, başarılı bulunan projelere yönelik uygulama eğitimleri veriyor. Trakya Kalkınma Ajansı ayrıca, KOSGEB ile işbirliği yaparak, kadınlara yönelik, Uygulamalı Girişimcilik Eğitim kursu da düzenledi ■

KAKAVA ATEŞİ SÖNMEYECEK

Baharın geliş geleneksel Kakava ve Hidrellez etkinlikleriyle kutlandı. Kutlamalarda, her yıl olduğu gibi renkli anlar yaşandı.

Edirne'nin geleneksel şenliklerinden Kakava ve Hidrellez bir kez daha renkli gösterilerle yaşandı. Kakava Şenlikleri Araştırma ve Geliştirme Derneği'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın desteğiyle gerçekleştirildiği Uluslararası Hidrellez ve Kakava Festivali, 5 Mayıs akşamı Sarayıcı'nda geleneksel Kakava ateşinin yakılma-

rya başladı. Binlerce kişinin davul zurna eşliğinde eğlendiği şenlikte halka pılav ve ayran dağıtıldı.

Saraylar Caddesi'nde aynı akşam yapılan, genç kızların katıldığı yarışmada, 'Şugar Çay Güzeli' ile 'Kakava Güzeli' seçildi. Şenliğe katılanlar, Grup Metaur, Grup Portatif, Roman Star Fehim ve Pop Star Erhan'ın sahne aldığı konseri de izledi.

Kakava ve Hidrellez Festivali'nde, 6 Mayıs günü, sabah erkenden Tunca kıyısına gelen Roman gençler, elini

yüzünü yıkarak dilek tuttu. Yağmura rağmen yüzlerce kişinin izlediği etkinlik renkli anlar yaşandı.

Hidrellez kutlamalarında Saraylar Caddesi'nde de protokol üyelerinin katıldığı yumurta tokuşturma ve halk oyunları gösterileri yapıldı. ■

YILDIRIMLI KADINLAR GELİŞİM MERKEZİ

Yıldırım Mahallesi'nde açılan Kadın Gelişim Merkezi, kadınlara meslek öğretmek ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde durmalarını sağlıyor.

Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı'nın desteğiyle Yıldırım Mahallesi'nde açılan Kadın Gelişim Merkezi, sosyal, kültürel ve ekonomik yönden dezavantajlı kadınlara umut ışığı oldu. Nisan ayı başında davullu zurnalı bir törenle hizmete açılan Kadın Gelişim Merkezi'nin hedefi, kadınların kendi ayakları üzerinde durmasına katkı sunmak.

Edirne Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın hazırladığı kadın gelişim merkezi projesi, vakfın mütavelli heyeti tarafından benimsenice

hızla hayata geçirildi. Sosyo ekonomik güçlükler içinde bulunan mahalleli kadınların hem eğitim alabilmeleri ve hem de meslek öğrenerek üretim yapabilecekleri merkezin hazırlanması için, Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu'ndan 17 bin liralık yardım alındı.

Edirne Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı Müdürü Hicran Balı, teşvik fonundan sağlanan fonla merkezin tadilatı ve tefrisinin yapıldığını, bir yıllık kiraasının da karşılandığını belirtti. Merkeзде mahalleli bir genç kızın da istihdam edilerek bir yıllık ücretinin karşılanacağı açıklayan Balı, kullanılmak olan demirbaş eşya-

larla, bilgisayar, yazıcı, projeksiyon makinesinin de proje bütçesinden sağlandığını kaydetti.

Hem bilenecek, hem de kazanacaklar

Vakfın yoksulluğa mücadele amacıyla hayata geçirdiği Kadın Gelişim Merkezi'nde, mahalleli kadınlara, kadın ve çocuk sağlığı, psikoloji, evlilik ve

aille planlaması konularında eğitim seminerleri verilecek. Eğitim çalışmalarının yanı sıra projenin ana amaçlarından biri de kadınların ekonomik anlamda kendi ayakları üzerinde durmalarına destek olmak.

Bunun için merkezde el sanatları kursları düzenlendi. Mahalleli 40 kadın meyve sabununu yapmayı öğrendi. Zamanla diğer el sanatları kursları da açılacak. Halk Eğitim Müdürlüğü eğitimcilerinin görev yaptığı kurslarda, üretilen ürünler satışa sunulacak. Toplu siparişler almayı da planlayan Kadın Gelişim Merkezi, kadınların ekonomik yönden özgüven kazanmalarını hedefliyor. ■

HERSEKZADE CAMİSİNİN 500. YILI KUTLANDI

Keşan'ın simgesi Hersekzade Ahmet Paşa Camii'nin yapımının 500'üncü yılı çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Edirne'de ilk kez tarihi bir yapının kuruluşu yılı kutlandı. 500 yaşındaki Hersekzade Ahmet Paşa Camii için, Keşan'da 15 Nisan Cuma günü, Keşan Cumhuriyet Meydanı'nda, Hersekzade Ahmet Paşa Camii'nde ve Ahmet Yenice İlköğretim Okulu Sevim Yenice Kültür Salonu'nda etkinlikler gerçekleştirildi.

Fotoğraf: Sonay Can

Kutlama etkinlikleri, Cumhuriyet Meydanı'nda Atatürk Anıtı'na çelenk konulmasıyla başladı. Hersekzade Ahmet Paşa Camii'nde yapılan törende ise, Keşan İlçe Halk Kütüphanesi Müdürü Bülend Dızdaroğlu, Belediye Başkanı Mehmet Özcan ve Keşan Kaymakamı Ahmet Narinoglu birer konuşma yaptı.

Hersekzade Ahmet Paşa Camii'nin kuruluşunun 500. yılı dolayısıyla, ilk ve orta dereceli okullar arasında düzenlenen resim, şiir ve kompozisyon yarışmalarında derece alan öğrencilere ödülleri verildi. Camide yapılan törende özel mehteran topluluğunun gösterisinin ardından konuklara etli pılav dağıtılarak Hersekzade Ahmet Paşa için mevlid okundu.

Hersekzade sempozyumu

Hersekzade Ahmet Paşa Camii'nin 500 Yılı dolayısıyla bir de sempozyum düzenlendi. Ahmet Yenice İlköğretim Okulu Sevim Yenice Kültür Salonu'nda yapılan sempozyum oncesinde Fotoğraf sanatçısı Ali

Çitak'ın Hersekzade Camisi'ni konu alan fotoğraf sergisinin açılışı yapıldı.

Sempozyumun açılışında yapılan konuşmalarda, Keşan'ın tarihi ve kültürel varlıkların ve Hersekzade Camii'nin önemi vurgulandı. Sempozyumu, Prof. Dr. Engin Bektaş, Doç. Dr. İbrahim Sezgin, Edirne Vakıflar Bölge Müdürü Hayati Binler, Amerikalı Araştırmacı-Yazar Profesör Heath Lowry, Tarihiçi-Yazar Halil Dilce, Murat Karademir ve Hakan Akıncı bildiriilerini sundu. ■

Haber: Sonay Can

TRAKYA TARİHİ AYDINLANIYOR

Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve İstanbullu Arkeoloji Müzeleri, yaptıkları kazı ve araştırmaların sonuçlarını, Trakya Tarihi Araştırmalar Sempozyumu'nda sundu.

Arkeoloji müzelerinin yürüttüğü kazılar, tarihi gün ışığına çıkarıyor. Edirne, Kırklareli, Tekirdağ ve İstanbullu Arkeoloji Müzeleri, Edirne'de yapılan 4'üncü Trakya Tarihi Araştırmalar Sempozyumu'nda buldu. Sempozyumda, Trakya genelinde sürdürülen tüm kazı ve araştırmalarda elde edilen yeni bilgiler açıklandı. Trakya müzelerinin yanı sıra İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin Marmaray

kazılarında elde ettiği en yeni bilgiler de sempozyum izleyicileri tarafından ilgi gördü.

Dördüncü Trakya Tarihi Araştırmalar Sempozyumu 16 Mayıs Pazartesi günü Deveçiran Kültür Merkezi'nde yapıldı. Sanat tarihçileri, mimar, arkeolog ve akademisyenlerin salonu doldurduğu sempozyum, yoğun bir programla gerçekleşti.

Sempozyumda; Dr. İsmail Hakkı Kurtuluş (Edirne Saat Kulesi), Prof. Dr. Sait Başaran Enez Kazılar, İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdür Yardımcısı Rahmi Asal, İstanbul Marmaray-Metro 2010 yılı Kazı Çalışmaları, Yrd. Doç. Dr. Sengül

Aydınçın ile Dr. Emre Guldogan 'Küçükçekmece Göl Havzası Kazıları', Prof. Dr. Mehmet Özdoğan, 'Kırklareli Aşağıpınar Kazılarının Türkiye Arkeolojisine Kazandırdıkları', Dr. Zeynep Eres, 'Kırklareli Höyükündeki Koruma ve Sergileme Çalışmalarının Trakya Kültür Sektörüne Katkılar', Yrd. Doç. Dr. Nurcan Yazıcı ile Doç. Dr. Gülsün Tanyeli, 'Kırklareli Demirköy Fatih Dökmehanesi Kazısı', Arkeolog Zülküf Yılmaz, 'Kırklareli Müzesi Kazı ve Araştırmalarına Genel Bakış' başlıklı konuşmalarını yaptı. Prof. Dr. Neşe Atık, Doç. Dr. Zeynep Koçel Erdem, Dr. Filiz Dönmez Öztürk, Prof. Dr. Mustafa Hamdi Sayar ve Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Akilli da sempozyumda bildiriilerini sundu. ■

'BEYBABA' OSMAN NURİ PEREMECİ

■ TEKİN SAYINBAŞ*

Tarih, sevinç ve hüznü beraber yazmıştır. Bu kent yaşanan zaferler ve güzelliklerle gururlanmış; bozgun, işgal, salgın, yangın, sel, deprem felaketlerinden acı dersler alarak, tevekkülle yarın-lara hep ümitle bakmıştır. Rahmetli O. Nuri Peremeci Hoca'nın "Edirne Tarihi" eserini okuma fırsatı bulanlar, abartızsız, sade bir dille yazılmış tarihsel gerçeklere tanık olurlar. Çalışmaların kaleme alındığı yıllardaki çok kısıtlı teknik ve maddi imkanlar göz önüne alınırsa bu alçakgönüllü bilimadamına hayranlık duyarsınız.

Osmanlı İmparatorluğu'nun çöküşü ve Milli Mücadele yıllarında milletçe büyük güçlükler yaşadık. 24 Temmuz 1923 Lozan Antlaşmasıyla Misak-ı Milli çerçevesinde sınırlarımız yeniden tespit edildi. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırları dışında kalan arkaadıklarımızdan büyük bir kısmı oralarda yaşama devam edemediler. Kardeşlerimiz açık veya gizli dertleri ve sorunları bizim de sorunumuz. Onların erime-si, inanç, kültür ve milli benliklerinin kaybolmaması gerekti. Oradaki cemaat yöneticisi, öğretmen ve din adamlarına Türkiye'den destekler, takviyeler verilmeyle devam edilmeliydi. Peremeci Hoca eğitim ve organizasyon konusunda bölgede önemli isimlerdendi. Zamanla yerli idarece orada istenmeyen adam olarak algılandı, can derdine düştü.

Türkiye'ye gelişinde hayli maceralardı. Burada çok özel statüde, önce Edirne Bulgar Okulu'nda ve sonra Edirne Lisesi'nde Yurttaşlık Bilgisi ve Tarih öğretmenliği yapmıştır. Bulgaristan'daki hizmetlerini belgeleyemediği için maalesef

İllüstrasyon: Zeki Kar

emekli olamadan da vefat etmiştir. Benim yakinen tanık olduğum üzere geride kalanlar zor günler yaşamıştır.

Hoca, yetiştirdiği yerlerde Türkçe eserler vermiştir. Buradaki en önemli çalışması ise hiç kuşkusuz "Edirne Tarihi"dir. Kariyeri, yeterliliği konusunda ahkâm kesmek bizi aşar. Hoca çok titizdi, bildiği yerde konuşur, bilmediği yerde susar, çok okur, çok çalışır. Yıllarca, sabaha kadar bağda kurarak oturduğu minderdi, titrek ışıkla yanan gaz lambası, tel çerçeveli oval camlı gözlüğü şahittir. O, gece gündüz incelemiş, yazmış ama başkalarına ait bilgi ve belgeleri kendisine mal etmemiş. Eksik ve noksan bilgilerle medyatik olmak uğruna gerçekleri saptırmamıştır. Bir paye kazanmak uğruna, hayali kurgularla okuyucuları, araştırmacıları yanıltmamıştır. Kitaplarından da hiçbir maddi geliri olmamıştır.

Milli Emlak tan altıyüz liraya alıp, borcunu son kurşununa kadar ödediği, Edirne, Kaleici, Kuruççe-me Sokakı (şimdi O. N. Peremeci

Sokağı) 44 numaralı evi, bitiştiği-mizde idi. Yaştım olan oğlu Bilgin ve benden S 5 yaş küçük Erkin yakın arkadaşlarımdı. Onlar da babalarını layık evlatlar oldular. Çok babacan olan Peremeci'yi herkes kendinden bilir "Beybaba" diye hitap eder; onun "Tartılırsan dengine tartıl" ve "İyi günler ilerde" öğütlerinden kuvvet bulurdur. Hoca ve sevgili eşi Seryet Hanım Tevce iyi insanlar olarak anılırlardı.

Yaz-kış üzerinden eksik etmediği yelekli solgun ceket, dizleri hafif iz yapmış şayak pantolonu, ayayındaki mestleri, lastik ayakkabıları, köstekli saati hala gözümün önündedir. Kırmızı sedef ağzılığlı ağzında, geniş kenarlı fotr şapkası başında, oymalı bastonu kolunda, dizlerini hafif biterine sürterek, öne eğilerek yürüyeben birez kam-burlaşmış, uzun yüzlü, büyükçe başlı, beyaz sakallı, yumuk gözlü, güleç yüzlü, 'Beybaba'yı nasil unutturum ki?!

Jean Paul Sartre'in, "Bir insan kendisini tanıyan son insan olduğdu zaman ölür" sözünü düşünürüm ama, "Dane tükenmeyince değirmen döner", eser bırakan insanların hiç ölmeceğine inanırım. Nedenidir bilmem, bazı isimleri zikrederken, üstat Yahya Kemal'in dizeleri dilimin ucuna gelir.

Ölüm asude bir bahar ülkesidir bir rinde/ Gönül her yerde, buhrandan gibi yıllarca tüter./Ve serin serivler altında kalan kabrinde/ Her seher bir gül açar, her gece bir bülbül öter."

Edirne'nin unutulmaz tarihçeleri, Abdurrahman Hibri Efendi'yi, Ahmet Badi Efendi'yi ve Osman Nuri Peremeci Hoca'yı bir kerere daha saygı ve rahmetle anıyorum ■

*Yeni Tarih Grubu Osman Peremeci Paneli konuşmasından

Karaağaçlı Zurnacı Ailesi'nin bireyleri, dedelerinden öğrendikleri Rumeli ezgilerini, kuşaktan kuşağa aktararak müzik geleneğini yaşatıyor...

Karaağaç'ın arka sokaklarında davul ve zurnanın içli ezgileri yükseliyor. Tek katlı evlerin sıralandığı mahalleye yaklaşıca, davul ve zurnanın sesine karışan yankı Rumeli türküleri duyuluyor.

Neredeyse tümü hayatını müzik yaparak kazanan Zurnacı Ailesi'nin bireyleri, bir araya geldiklerinde adeta, geleneksel çalgılardan kurulu bir orkestraya dönüşüyor. Ekmeklerini kazanmak için çaldıkları davul ve zurnalarını, bu kez aile eğlencesi için kullanıyorlar. Çünkü müzik onların yaşam tarzı aslında. Dededen toruna bir araya gelen Zurnacılar'ın her biri tutkuyla sarılıyor enstrümanına.

Mahalleyi şenlendiren Zurnacı Ailesi'nin geçmişi Yunanistan'ın Serez kentine dayanıyor. Mübadelede Edirne'ye göç eden aile Karaağaç'a yerleştirilmiş. Ama asırlar öncesinden

gelen müziyen geleneğini burada da sürdürdüler. Zurnacı soy adını alan aile, geçimini de müzikle sağlıyor.

Müziğe gaz tenekesiyle başladı

Ailenin en yaşlısı Fahrettin Zurnacı, küçük yaşlarda başladığı müzikte ilk enstrümanının boğ gaz tenekesi olduğunu söylüyor. "Çocuktuk, davuldan zurnadan çıkan sesi merak eder, elimize geçirdiğimiz gaz tenekesiyle güreş havası çalmaya, çalanlara eşlik etmeye çalışırdık" diye anlatıyor o günleri. Gaz tenekesinde iyi ritm çalan çoğun davula terti ettiği de ekliyor.

Kalabalık bir nüfusa sahip olan Zurnacı Ailesi'nde müzik aleti çalmayan yok. Onlara göre enstrüman çalmayan 'yaramaz adam'.

■ EMRE SEDEF

Kırkpınar ekibinin yarısı bu aileden

40 kişiden oluşan Kırkpınar Yağlı Güreşleri davul-zurna ekibinin 25'i Zurnacı Ailesi bireylerindedir. Bu yüzden güreş havalarını çok iyi çalıyorlar. Meslek hayatlarındaki başarının ölçütünü de güreş havalarını çalabilmek olarak belirlemişler. Zurnacılar'a göre güreş havası çalamadın mı iş bitmiştir, yeniden kurslar başlar... ■

Hayrettin Zurnacı torunu Sahin ile

HERSEKZADE AHMED PAŞA CAMİSİ

■ MUSTAFA ÖZER*

Mülkiyet Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait olan Hersekzade Ahmed Paşa Camisi; Keşan Mekez, Büyük Cami Mahallesi, Hersekzade Ahmed Paşa Sokakında, büyük bir avlu içerisinde yer almaktadır.

Tescilli anıt eserler arasında yer alan Hersekzade Ahmed Paşa Camisi ile ilgili olarak günümüze kadar yapılmış müstakil bir çalışma bulunmamaktadır. Hersekzade Ahmed Paşa'nın kişiliği, vakıfları ve yaptırmış olduğu eserler hakkında kısa bilgiler veren bazı araştırmalar mevcut olmakla birlikte, incelediğimiz Keşan'daki Hersekzade Ahmed Paşa Camisi'ni her yönüyle ele alan bir çalışma yoktur. Evliya Çelebi, İ. A. Yüksel, S. Eyyice, M. A. Simsar, S. Turan, M. K. Çakar, N. Köyüoğlu, B. Özer gibi bazı araştırmacılar, Hersekzade Ahmed Paşa'nın Keşan ve diğer yerlerde yaptırdığı eserler ile vakfiyesi hakkında kısa ve genel bilgiler vermektedirler.

XV. ve XVI. yüzyıllarda yaşayan Hersekzade Ahmed Paşa, II. Bayezid ve Yavuz Sultan Selim dönemlerinde beş kez sadrazamlık görevi yapmıştır. Hersek-Novi'de (1458-1459) doğduğu genel olarak kabul edilen ve asıl adı Stjepan olan Ahmed Paşa, güneydoğu Bosna'nın hakimî durumundaki Dük Stjepan Vučić-Kosača'nın küçük oğludur. Bosna seferi sırasında Osmanlı sarayına getirilen ve burada yetiştirilen Stjepan, Ahmed adını almıştır. Doğum yeri nedeniyle de Hersekzade Ahmed ünvanıyla anılmıştır. Osmanlı Devleti'nin pek çok kademesinde görev yapan Hersekzade Ahmed Paşa, katıldığı Mısır seferi sonrası, dönüş yolunda, Dulkadroğlu topraklarında Kızıldöğ olarak bilinen

yerde, 21 Temmuz 1517'de hayatını kaybetmiştir.

Hersekzade Ahmed Paşa'nın H. 917/M. 1511 tarihli ve orijinali A. B. D'deki Philadelphia Freer Museum'da bulunan vakfiyesi, M. A. Simsar tarafından 1940 yılında yayımlanmıştır. Vakfiyeden anlaşıldığına göre, Hersekzade Ahmed Paşa'nın Anadolu ve Balkanlar'ın pek çok yerinde gelir getirci arazileri ile binalar bulunmaktadırlar. Hersekzade Ahmed Paşa'nın (1459-1517) mezarı, Yalova'nın Altınova İlçesine bağlı Hersek Köyü'ndeki külliyesi içerisinde bulunmaktadırlar.

Keşan'da bir çiftliği bulunan Hersekzade Ahmed Paşa, Keşan'da bir cami inşa ettirerek buna gelir sağlamak amacıyla da; Keşan'a bağlı bazı köyler (Kayacak, Kurular, Yapıldak, Sığırlar, Sekli, vd.) ile Dimetoka, Yalova, Balıkesir ve Gelibolu'ya bağlı bazı köy ve mezarlıkların vakfetmiştir. Bunların dışında, Anadolu'nun bazı şehirlerinde gelir getirci binaları da söz konusu vakfa tahsis etmiştir.

Söz konusu vakfiyede, incelediğimiz yapı ile ilgili olarak: "... Gelibolu Sancağı'nda bulunan Keşan Kasabası'nda bulunan ve kendilerinin izzet, saadet, sıhhat ve selamete yerleşip şeref verdikleri Rus Köyü'nde sağlam bir bina ve en güzel esnahe (plana) yakışacak ve insanların kabulü olacak cami-i şerif bina eylemeyi..." şeklinde ifadeler bulunmaktadır.

Düzgün kesme taş döşeli ve etrafı bir duvarla çevrili avlunun ortasında bulunan caminin; doğu, güney ve batı yanlarında hazinesi, avlunun kuzeydoğu köşesinde ise sadırvanı (çeşmesi) yer almaktadır. Haziresinin önemli bir kısmı tahrip edilen caminin, yakımda var olduğu söylenen hamamın, medrese, mektep, imaret ve iki han ile bir külliye olarak inşa edildiği ileri sürülmektedir. Hamamından günümüze ulaşmış herhangî bir iz bulunmamakla birlikte, Edirne Vakıflar Bölge Müdürlüğü arşivinde bulunan bazı fotoğraflarda, caminin batı yanında bir hamamın olduğuna işaret eden bir levha bulunmaktadır. Yine bu fotoğraflardan birinde, caminin batısında, iki katlı ahşap bir yapının varlığı tespit edilmiştir. Bu yapıya ilişkin elimizde simdilik yazılı bir belge olmamakla birlikte, muhtemelen ya bir mektep ya da imam evi olabileceği düşüncesindeyiz. Cami ile hazire arasında bir kot farkı bulunduğu gibi, bir duvarla da ayrılarak, caminin sınırları belirginleştirilmiştir.

Kare planlı, kübik gövdeli ve üzeri tromplarla çöçilen ve sekizgen bir kasnağa oturan tek kubbeyle örtülü yapının içerisinde, günümüze mevcut olmayan üç bölümlü bir son cemaat yeri ile kuzeybatı köşesinde minaresi bulunmaktadırlar. Yapı bu haliyle, Osmanlı Mimarisi'nde yoğun olarak inşa edilen cami tipinin önemli temsilcileri arasındadır.

Eserde inşa malzemesi olarak; beden duvarlarında kaplama olarak düzgün kesme ve kaba yonu, doğuda ise moloz taş; minarede ve minberde düzgün kesme taş; mihrapta taş ve tuğla alması tekniği; son cemaat yeri olarak kullanılan bölüm ile kapı ve pencerelerde ahşap; sadırvanda ise mermer kullanılmıştır. Harimin üzerine örtülen kubbe ile son cemaat yeri olarak kullanılan bölümün karma çatısı dışarıdan kurşunla kaplanmıştır.

Yapının hemen hemen aynı düzende inşa edilmiş olan dört cephesi; alı ve üstüli olmak üzere ikşeden dörder pencere ile haroketlendirilmiştir. Taş soveli ve düz lentolu olan altı pencereleri, sivri kemerli sağır ahnlıklara sahiptir. Bu pencerelerin, dıştan lokmalı demir parmaklıklar

bulunmaktadır. Alt sıra pencereleri ile aynı hizada bulunan, ancak daha küçük boyutlu olan üst sıra pencereleri ise sivri kemerlidir. Bu pencerelerin alçı şebekeli dışıldan tek renk, içlikleri ise renkli camdır. Harim kubbesinin oturdığı sekizgen kasnağın doğu, güney batı ve güney cephesinde, beden duvarlarının üst sıra pencereleriyle aynı karakterde sivri kemerli ve alçı şebekeli bir pencere yer almaktadır. Yapının dört cephesi ile kasnağın üstten bir sıra taş silme boydan boya dolanmaktadır.

Cami'nin güney cephe ortasında, pek çok örnekte karşımıza çıktığı gibi, mihrap nişi, dikdörtgen kesitli bir kitle şeklinde dışarıya taşırılmıştır. Bu haliyle güney cephe, düzen bakımından, diğer cepheleden farklılık göstermektedir. Aynı şekilde batı cephe, güney köşesine bitişik olan minare nedeniyle, bir farklılık ortaya koymaktadır.

Eserin kuzey cephesine bitişik ve

camii ile gerek malzeme ve gerekse üslup bakımından uyum sağlamayan bir ek yapı (son cemaat yeri) bulunmaktadırlar. Ne zaman yapıldığına ilişkin elimizde bir bilgi bulunmayan bu ek yapının yerinde, orijinalde, üç bölümlü ve her bir bölümün üzeri birer kubbe ile örtülü bir son cemaat yerinin olması gerektiğini düşünüyörüz. Ancak, belirleyemediğimiz bir tarihte yıkılmış olan bu son cemaat yerinin yerini, günümüze oranımlarla ulaşan bu ek in (son cemaat yeri) yapıldığı kanaatindeyiz.

Cami'nin kuzey cephesi doğu-batı yönünde boydan boya kapatan dikdörtgen planlı ve iki katlı olarak inşa edilen bu ek yapı, içerde düz tavan, dışarıdan ise kırma çatıyla örtülmüştür. Ahşap konstrüksiyonlu bu ek bölüm; doğu, batı ve kuzey yönlerden sacaklarına nispetleminmiştir. Dıştan ve içten tamamen sıvalı olan bu yapının mevcut eski bir fotoğrafla anlaşıldığı kadaryla, kaba yonu ve moloz taşlarla

inşa edildiği anlaşılmaktadır. Aşpa direklerle taşınan yapının doğu ve batı cepheleri aynı düzene sahiptir. Her iki cephe de, dörderli olarak iki sala halinde yerleştirilen toplam 16 pencerenin tamamı aynı karakterde olup, düşey dikdörtgen formlu ve aşpa sövelidir. Kuzey cephe, giriş açıklığının bulunması nedeniyle farklı düzenlenmiştir. Kuzey cephenin ortasında yer alan giriş açıklığı, iki kanatlı aşpa bir kapıya sahiptir. Kapının olduğu kısmın üzeri, iki aşpa direğe oturan ve üzeri kırma çatıyla örtülü ve kurşunla kaplı bir sundurmaya örtülmüştür. Üç yenden iki basamaklı merdivenle ulaşılan bu sundurmamın aşpa tavanının ortasında, oyma tekniği ile yapılmış ve geometrik karakterli bir rozet bulunmuştur.

Cephenin üst seviyesinde beş ve kapının iki yanında, diğer cephelerdeki pencerelere aynı karakterde birer pencere vardır.

Son cemaat yeri olarak kullanılan bölüme girildiğinde, girişin doğu ve batı yanında yer alan

merdivenlerle üst kattaki mahfile çıkılmaktadır. Mahfilin döşemesi ve son cemaat yerinin tamamı aşpa yapılmıştır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, orijinal olmayan bu ek yapı (son cemaat yeri)nin ne zaman yapıldığına ilişkin şu an için elimizde bir belge bulunmamaktadır. Mevcut eski fotoğrafları ve karakteri dikkate alındığında, bu ek kısmın 19. yüzyıl sonları- 20. yüzyıl başlarında yapılmış olabileceğini söyleyebiliriz. Bu durumu destekleyici nitelikte bir başka veri de, harim girişinin iç tarafında, kapının üzerinde bulunan bir levhada H. 1304/M. 1886 tarihinin yazılı olmasıdır. Büyük bir olasılıkla yapının geçirmiş olduğu onarımlardan birine işaret eden bu tarih, orijinal son cemaat yerinin yerine yapılan günümüzdeki ek yapının da inşa tarihi olarak kabul edilebilir.

Yapının kuzey doğu ortasında bulunan ve dışarıya hafifçe taşınmış durumdaki sırtı kemerli taç kapının ortasında, basık kemerli giriş açıklığı bulunmuştur. Girişin üzerinde olması gereken inşa kitabesinin olmaması nedeniyle yeri boştur.

Harim kare planlı olup, tromplarla geçilen, oldukça yüksek bir kasnağa oturan bir kubbeyle örtülmüştür. Dıştan kurşun kaplı kubbe için horasan harçıyla süslenmiş. Kubbenin sıvalı yüzeyinde, kalem işi tekniğiyle yapılmış bitkisel karakterli süslemeler bulunmaktadır. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen son onarımlar sırasında yenilediği anlaşılan süslemeleri; palmet, rumi, lotus, gibi Türk süsleme sanatının karakteristik motiflerinden oluşmaktadır. Ayrıca, kubbe geçişinde oluşturulan dairesel bir pano içerisinde de geometrik kompozisyonları dikkati çekmektedir. Bu süsleme programını orijinalinde olup-olmadığı konusunda bir bilgi sahibiyiz değiliz, ancak bu nitelikte bir yapının kubbe yüzeyinde ve eteğinde devrinin özelliklerini yansıtan bitkisel, geometrik ve yazılandırılan oluşan bir süsleme repertuarının olması beklenir.

Harimin güney duvarı ortasında mihrap nişi, bunun hemen batısında minber, batı duvarının kuzey ucunda minare girişi yer almaktadır. Harimi

aydınlatan pencerelerden altkattaki taş söveli ve düz lentolu, daha küçük boyutlu olan üstteki ise sırtı kemerli ve renkli camilidir. İç duvar yüzeyleri tamamen sıvalı ve badanalıdır.

Harimin batı duvarının kuzey ucunda bulunan minare girişi, alt sıra pencereleri gibi, taş söveli ve düz lentoludur.

Orijinalde var olduğu düşünüldüğünde aşpa mahfile alt herhangisi bir iz rastlanmamıştır.

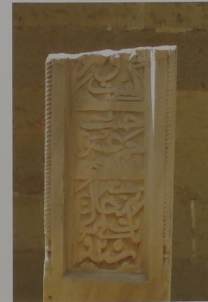
Güney duvarı ortasında bulunan beşgen planlı mihrap, kavsaraya kadar bir sıra taş ve üç sıra tuğla ile almışık tekniğe inşa edilmiştir. Oldukça sade bir görünümü sahip mihrabın kavsarası, altı sıra mukarnasla dolgunalmıştır. Mihrabın nişi sıvalı olmayıp, kavsarası sıvalı ve badanalıdır.

Taş malzemeyle yapılmış olan ve orijinal olup- olmadığı konusunda tereddütlerimiz bulunan minber oldukça sade olup, herhangi bir süsleme unsuru taşımayan sahif şeklindedir. Yazıncı, giriş üzerinde yer alan alınlıkta bitkisel karakterli bazı süsleme elemanlarına rastlanmaktadır.

Caminin batı cephesinin kuzey ucuna bitişli ve düzgen kesme taşlarla yapılan minareye, harimin batı duvarının kuzey ucundaki kapıyla girilmektedir. Minarenin yapımında kullanılan taş ile caminin beden duvarlarının örgütlenmiş kullanılan taş farklıdır. Trakya'da, özellikle Malkara ve Hayrabolu'daki yapılarda da karışımız ve çok dayanıklı, uzun ömürlü olmayan bu taşlardan beden duvarlarında kullanılan yeşil, minarede kullanılan ise krem renklerine yakın tonlardadır. Kare planı katıdeden sonra gelen pabuç, bir silmeyle ayrılmıştır. Dıştan çöğlen, çetin dairesel planlı gövdenin başlangıç ve bitiminde, yarım daire kestili birer bilezik bulunmaktadır. Oldukça sade olan şerefenin altı üç silme ile dolgunalmıştır. Şerefeden sonra gelen peteğin bitiminde, gövedekine benzer bir silme vardır. Minare, kurşun kaplı piramidal külahla sonlanmaktadır.

Avlunun kuzeydoğu köşesinde yer alan şadırvan, onikişgen planlı bir havuzun ortasında yükselen sekizgen planlı bir direkten

oluşmaktadır. Gövdesi ve havuzunu kuşatan korkuluğu mermer malzemeyle yapılan şadırvanın orijinal yerinde olup-olmadığı konusu belli değildir. Çünkü, şadırvanın zemini ile içinde bulunduğu avlunun zemini aynı taşla kaplanmıştır. Şadırvanın, yakın yıllarda camide gerçekleştirilen restorasyon uygulamaları sırasında müdahale görüldüğü ve olasılıkla yeri değiştirildiği görülmüştür. Şadırvanın havuzunu çevreleyen mermer levhalardan üzerinde, silmelerle oluşturulan panoların ortasında, kabartma tekniği ile yapılmış birer gülbek motifli birer almaktadır. Havuzun ortasındaki şadırvan direği, yukarıya doğru daralan dörtgen planlı bir kaidede üzerinde yükselmekte ve sekizgen gövde, mezar taşların başlıklarında rastladığımız kavruk tarzında bir tepelikle sonlanmaktadır. İçinden su fışkıran direğin başlı yüzeylerinde bitkisel kompozisyonlar yanı sıra yazı kaideleri de bulunmaktadır. Yüzlerden her birine, Ashab-ı Keht'ın yedisinin adları işlenmiştir. Direğin üst kısmında silme ile oluşturulan tuğla kuşakta ise; Besmele ile İnsan suresinin beşinci ayetini yazılmıştır. Günümüzde suyu akmayan bu şadırvan (çeşme) durumuna bağlı kalınarak restore edilmiştir. Ancak, bu onarımlar sırasında, özellikle harim duvarlarında ve kubbe yüzeyinde bulunan kalem işi süslemelerinin özgün niteliği ortadan kaldırılmıştır. Cami'nin Osmanlı Dönemi'nde geçirmiş olduğu onarımlara ilişkin bilgileri ise, arşivlerde yapılacak çalışmaları sonucunda öğrenebileceğiz. Bu sayede; Cami'nin orijinal son cemaat yerinin ne zaman ve neden yıkıldığı'nı, simdiiki ek yapının ne zaman inşa edildiğini; kulüveliyi oluşturan diğer yapıların konumunu, ne zaman ve hangi nedenlerle ortadan kaldırıldığı doğru ve kesin bir şekilde öğrenme imkânına kavuşacağız.

İnşa kitabesi bulunmayan yapının, Hersekzade Ahmed Paşanın M. 1511 tarihli vakfiyesinde adı geçen Rus (Ros) Köyü'ndeki mesicid olduğu kabul edilmektedir. Yapının inşa tarihini belirlemeye yarayacak diğer belgelerden simdiiki mahrumuz. İleri- de, arşiv belgeleri üzerinde yapılacak incelemelerde bu konudaki bilimmezliklerin giderileceği kanaatindeyiz.

Cami'nin günümüze kadar pek çok ek onarım gördüğü, mevcut izler ile elimizde mevcut eski fotoğraflardan anlaşılmaktadır. Kesin tarihi bilinen onarım, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne yakın yıllarda gerçekleştirilmiştir. Ancak, mevcut eski fotoğraflardan anlaşıldığı kadarki yapının, 20. yüzyılın ikinci yarısında da onarıldığı göstermektedir. Söz konusu bu fotoğraflara göre; beden duvarlarında taşların örüntüni tamamlaması nedeniyle, yapının edine geçirildiği ve eskiyen yöne bozulmuş kısımların onarıldığı anlaşılmaktadır. Bir süre kadimlere terk edilerek, kapalı tutulan cami, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün son yıllardaki restorasyon uygulamalarıyla yeniden hayat bulmuş ve özgün durumuna bağlı kalınarak restore edilmiştir. Ancak, bu onarımlar sırasında, özellikle harim duvarlarında ve kubbe yüzeyinde bulunan kalem işi süslemelerinin özgün niteliği ortadan kaldırılmıştır. Cami'nin Osmanlı Dönemi'nde geçirmiş olduğu onarımlara ilişkin bilgileri ise, arşivlerde yapılacak çalışmalar sonucunda öğrenebileceğiz. Bu sayede; Cami'nin orijinal son cemaat yerinin ne zaman ve neden yıkıldığı'nı, simdiiki ek yapının ne zaman inşa edildiğini; kulüveliyi oluşturan diğer yapıların konumunu, ne zaman ve hangi nedenlerle ortadan kaldırıldığı doğru ve kesin bir şekilde öğrenme imkânına kavuşacağız.

Kare planlı, kabuk gövdeli, üzeri bir kubbe ile örtülü ve kuzeyinde üç bölümlü son cemaat yeri olan cami tipi, Türk Mimarisi'nde çok yaygın bir şekilde uygulanmıştır. Özellikle Osmanlı Dönemi'nde çok fazla tercih edilen bu plan semasına verebileceğimiz örneklerin başında, Hersekzade Ahmed Paşa tarafından yaptırılan Yalova'nın Altunova İççesi'ne

bağlı hersek Köyü'ndeki 1508 tarihli cami gelmektedir. Ayrıca, Edirne Sittî Şah Sultan Camisi (1484) ve Edirne Defterdar Mustafa Paşa Camisi (1534-35) bu bağlamda verilebilecek örneklerden birkaçıdır.

Ülkemizin önemli kültür mirasları arasında yer alan ve inşa edilşinin 500. yılında, tanıtılmasına-tanınılmasına yönelik girişim ve etkinlikler makus talihî değeriğe şansı vakif eserlerimiz arasında geçen Keşan'daki Hersekzade Ahmed Paşa Camisi'nin, bu bölgedeki diğer eserlerimizden korunması, yaşatılması, tanıtılması için bir başlangıç ve örnek olması en büyük dileğimizdir ■

*Doç. Dr. Sakarya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA:
Ayverdi, E. H., Osmanlı Mimarîsinde Fâth Devri, C. III, İstanbul, 1973.
Eyice, S., "Trakya'da Meydan Şadırvanları", Mansel'e Armağan, C. II, Ankara, 1974, s. 840-842.
Eyice, S., "Hersekzade Ahmed Paşa Camii", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 17, İstanbul, 1998, s. 237-238.
GÖKBİLGİN M. T., XI. ve XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Lıvası Vakıfları, Mülkler-Mukataalar, İstanbul 1952.
Köylüoğlu, N. M., Köylüoğlu, N. U., "Hersekzade Ahmed Paşa ve Camii", Yöre Aylık Kültür Dergisi, S. 37-38, İstanbul, 2003, s. 31-32.
Özer, B., Hersekzade Ahmed Paşa Külliyesi, (Marmara Üniversitesi, Türküyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmaması Yüksek Lisans Tezi), İstanbul, 2008.
SİMŞAR M. Ahmed, The Waqfiyah of Ahmed Paşa, London 1940.
Sözgenç İ. Özer, M., Hersekzade Ahmed Paşa Camii, Keşan, 2011.
TURAN Şerafettin, "Hersekzade Ahmed Paşa", TDV İslam Ansiklopedisi, C. 17, İstanbul, 1997, s. 235-237.
Yüksel, İ. A., Osmanlı Mimarîsinde II. Bayezid Yavuz Selim Devri, C. V, İstanbul, 1983.

BAHÇELERİ, ORMANLARI, AĞAÇLARIYLA YEŞİL EDİRNE

Tarih ve kültür kenti Edirne, bağları, bahçeleri, ormanları ve ağaçlarıyla zengin bitki örtüsüne de sahip. Sultanların hasbahçelerinden, sümbül bağlarına, dutluklardan, avlak ormanlarına, yeşil dokusu da, bu kentin tarihi kimliğindeki yerini sımsıkı koruyor. Yeşil alanlar, bu gün de eşsiz güzellikler sunarak yaşama nefes aldırıyor. Görkemli mimarlık eserlerine arkadaşlık eden anıt ağaçlar, geçmişin izlerini günümüze taşıyor. Doğanın zenginlikler bahşettiği Edirne'nin yeşil dokusunda kısa bir yolculuğa çıkıyoruz...

■ SÖYLEŞİ-FOTOĞRAF: ZEKİ KAR

Türkülere konu olan 'sümbülü bağlar' günümüzde artık yok, ama Edirne, bağında yetişen yaban sümbülüne adını veremeyi başardı. Botanik bilimi 'Edirne Sümbülü' adlı bir çiçeği kayıtlı altına aldı. Ergene havzasında çalışma yapan bir grup bilim insanı, sarı renkli Edirne yaban sümbülünün varlığını ilk kez belirledi. Bilim dünyası Edirne yaban sümbülünü, 'Bellevia Edirnensis' diye adlandırdı.

Edirne'nin yeşil dokusunu

konu edindiğimiz bu sayfalardaki yolculuğu, meslek yaşamını Edirne'nin bahçelerine, çiçeklerine, ağaç ve çalılara adanmış bir bilim insanıyla yapıyoruz. O, yaban sümbülüne 'Edirne' adını veren, Saros kayıklarında kaç-fettiği çiçeğe ise 'Dalğınlar Kaş-çiçeği' diyerek kendi adını veren Trakya Üniversitesi'nin emekli öğretim üyesi Güler Dalgıç.

-İçinde yaşadığımız doğayı ne kadar tanıyoruz, yeşil alanlar olmasa insan yaşamını sürdürülebilir mi?

Biz halk olarak yeşil tanımıyoruz. Günümüzde teknolojinin sağladığı olanaklara rağmen beton yığını haline gelen kentlerde çeşitli sorunlarla içiçe yaşamak zorunda olan insanların doğa ve yeşil ile ilişkisi giderek azalıyor. Oysa herkesin ruhunu dinlendirmek için ona ihtiyacı var. Hızla kirlenen ve tahrip edilen doğada insanlar huzurlu ve ahenkli bir çevreyi ancak yeşil alanlarda bulurlar. Ama yeşil doğadan yararlanmak

için bitkileri, öncelikle ağaç ve çalılar tanımak gerekli. Yeşil alanlar insan sağlığı için gereklidir. Bunun için kişi başına belli ölçüde yeşil alanların ayrılmaması uygun düzenlenmesi yetarlık ölçütü olarak kabul edilir. Kentler planlanırken yeşil alanların bir sistem içinde geliştirilmesi.

-Edirne'nin başlıca yeşil alanları nerelerdir, yeşil alanların kent yaşamındaki yeri nedir?

Türkiye'de kentlerde kişi başına düşen yeşil alan oranı Avrupa'dan düşüktür. Edirne ise, kişi başına düşen aktif yeşil alan oranıyla Türkiye standartlarının üzerinde. Türkiye'nin kuzey batısında 23.500 km² alanı kaplayan Edirne, coğrafi konumu ve iklimi dolayısıyla bilim dünyası için nadir bitkilerin bulunduğu önemli bitki alanlarını kapsıyor. İl, topoğrafik, jeolojik ve jeomorfolojik yapısından kaynaklanan biyolojik zenginliğe ve çeşitliliğe sahip. Edirne ili kuzeyde nemli orman, ortada antropojen step,

Söğütlik Ormanı

gününde orman ve sahil kesimindeki maki ve pseudomaki gibi kıyı bitkilerini barındırır. Edirne ayrıca, Avrupa'ya geçiş noktası olduğu için de çok yeni bitki türlerini barındırıyor.

Ama, savaslarda istillalara uğramış, gerek teknoloji gerekse doğa koşulları ile tahrip edilerek büyük bölümü antropojen step konumuna getirilmiştir. 1995 ile 2006 yılları arasında Edirne'de yaptığımız araştırmalarda orman, park ve bahçelerde 260 kadar doğal ve egzotik odunlu bitkinin varlığını gördük. Araştırmamızın amacı, ilimiz ve çevresinde yetişen odunlu bitki türlerini saptayarak halkımıza tanıtmak ve onlardan faydalanabileceğini sağlamak. Bu araştırmada, şehir merkezinde 9 park, 30 bahçe, 2 orman ve kuru, 1 arberotum olmak üzere 42 alanda çalıştık. Edirne çevresinde yetişen doğal ve egzotik 214 tür ağaç ve çalı saptadık.

-Bir de nadir ağaçlar ve anıt ağaçlar var...

Edirne'de çok güzel, nadide ağaçlar var. Bunların plaketlenip, korunması lazım. Saraçlar Caddesi'ndeki 'sahil sekoyası' Edirne'de türünde tek ağaç, Türk ve İslam Eserleri Müzesi'deki 'porsuk ağacı' da tek. Müzede olduğu için iyi korunuyor, ziyaretçilerin de çok ilgisini çekiyor. Bedesten önündeki parkta yaşayan 'pembe çiçekli atkestanesi' de nadir bir tür. Sarayçı'nda, Söğütlik'te, Karagaç'ta, Selimiye'nin avlusunda ve Tavuk Ormanı'nda da çok değerli ağaçlar var. Bunların bakımının yapılması gerekiyor. Edirne dışındaki köylerde de mesela Meriç'in Dallık Karababa mevkinde, Kanuni Sultan Süleyman döneminde dikilmiş 14 adet anıt mese ağacı var. Oranın halkı bir dalın koparılmasının insanlara büyük zararlar vereceği inancıyla, o ağaçları koruyor. →

EDİRNE'NİN ÖNEMLİ YEŞİL ALANLARI

Anadolu Öğretmen Lisesi Bahçesi
Belediye Binası Bahçesi
DSİ Bölge Müdürlüğü Bahçesi
Güllüoğlu Arberotumu
İzlet Arseven-Söğütlik Ormanı
Kadın Hakları Parkı
Mimar Sinan Parkı
Çevre ve Orman Müdürlüğü Bahçesi
Selimiye Camii Bahçesi
Sultan II. Bayezid Külliyesi Bahçesi
TÜ Rektörlük Bahçesi
TÜ Tıp Fakültesi Bahçesi
Vali Konakı Bahçesi
Vilayet Binası Bahçesi
Tavuk Ormanı

Söğütlik Ormanı

GÜLER DALGIÇ KİMDİR?

Yrd. Doç. Dr. Güler Dalgıç, İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi mezunu. 15 yıl Edirne Eğitim Enstitüsü ve Edirne Yüksek Öğretim Okulu ve İstanbul Atatürk Eğitim Enstitüsü'nde görev yapmıştır. 1982 ile 2003 yılları arasında Trakya Üniversitesi'nde çalıştı ve emekli oldu. Trakya Üniversitesi Herbariumu'nu kurulmasını sağladı.

Pek çok bilimsel çalışmaya imza atan Güler Dalgıç, Doğal Hayat Koruma Derneği ile Fauna and Flora International için, kuşçu kumullarının korunmasına yönelik hazırladığı raporla Türkiye'nin 122 Önemli Bitki Alanı kitabında yer aldı.

Edirne'nin soganlı yumrulu bitkileriyle çalırken Ergene Havzası'nda bilim dünyasında ilk kez görülen sarı yabani sümbülün varlığını tespit etti. Uluslararası kongrelerde duyurularak tür adına Belevialla edirmensis (Edirne Sümbülü) adını verdi.

Saros Körfezi'nde Mecidiye kayalıkları üzerinde bilim dünyası için yeni bir alt tür buldu. Bu çöce Trachelium jacquinii ssp. dalgıçorum (Dalgıçlar Cancıoğlu) adını verdi. Her iki bitkinin tip örnekleri İngiltere'de uluslararası Kew Herbarium'unda bulunuyor.

1995-2000 yılları arasında Edirne'de yetişen odunlu bitkilerin envanterini çıkardı. Prof. Dr. Faik Yaltırık'ın yönlendirmesiyle Trakya Üniversitesi Araştırma Fonu 105 nolu projeye destekledi.

Edirne Vahşisi'nin denetleyişi yayımlanan, Edirne'nin Korunması Gereken Ağaçları, Edirne'nin Yeşil Alanları, Edirne'nin Yeşil Ortüsü adlı kitapları yayımlandı.

-Selimiye'nin çevresindeki yeşil doku, tarihi mekana uygun mu?

Kavak ağaçlarının Selimiye'nin önünde olmaması gerekiyor. Uzayan her ağaç, örneğin kavak, anıtsal olamaz. Meşe, ihlamur, çınar, dişbudak gibi uzun ömürlü ağaçlar anıtsaldır. Selimiye Camii'nin ön bahçesinin peyzajını ivedilikle yapımına lazımdır. Burada çit bitkileri gelişigüzel dikilmiş, Selimiye'yi kapayacak büyük ağaçların olmaması gerekiyor. Selimiye'yi kapatan çok değeri olmayan ağaçlar kesilmeli. Ayrıca böyle muhteşem bir anıtın bitişinde kafe benveri mekânlar esere zarar veriyor. Camiye kapattırmayan çaltı türü ve otsu bitkilerle düzenleme yapılmalı. Yeşil doku tarihi yapıya uygun olmalı ve eser, bahçesiyle bütünleşmeli. Diğer tarihi eserlerle ilgili de benzer sorunlar var. Örneğin Alipaşa Çarşısı önünde de büyüyen binayı kapatacak bir manolya ağacı dikilmiş. Tavuk Ormanı'nda güzelim bir bina var, IV. Mehmet'in av köşkü. Ama ne yazık ki tahrip ediliyor.

-Tavuk Ormanı'nda nasıl bir tahribat var?

Tavuk Ormanı koruma altına alınmalı. Oranın sit alanı olduğu, korunduğu söyleniyor. Ama av köşkünün bulunduğu alanda lokanta, çay bahçesi, çocuk parkı açıldı. Eskiden, oranın bir bekiçisi vardı, bakirdi, kimse giremiyordu. Orada yok olma tehlikesi altında çok değerli tıbbi bitkiler, anıt ağaçlar, meşe ağacı var. Mesela, Bulgaristan'a parfüm yapımı için verdiğimiz 'göl soganı' denen bir bitki vardı. Şimdi birkaç kok kaldı, yok olmak üzere. Ezacılık Fakültesi'nden Tavuk Ormanı'nın acil kurtarılması talebi gelmişti. "Orası sit alanı, korunuyor" diyorlar, hayır, korunmuyor, o değerli bitkiler yok oluyor."

-Yeni konut alanlarında yeşil alanlara yeterince yer veriliyor mu?

Gördüğüm kadarıyla yeterli bilinc yok. Binever civarında yanlış buda-

EVLİYA ÇELEBİ 'HASBAHÇE'Yİ ANLATIYOR

Edirne şehrinin kuzey tarafı dışında bir alçakç yeşillik ve larellik zeminde Tunca Henri her tarafını kuşatmış ada ada bir genişçe verimli havadar arsaya kurulmuş Osmanlığ bahçesidir. Bir tarafı Ta Saraçhane Köprüsü'ne varıncaya kadar göklerle doğru baş uzatmış söğüt, çınar, servi, karaağaç ve kavak ağaçları ile süslenmiş bir meşelik ve güllüktür. Bu gölgelik içinde yaratık türlerinden nice kuşlar, hayvanlar ve yabani hayvanlar dopdoldur. Bu bağın günün tarafı bitki yeşillik sahradır ki o tarafa açık bir kapı (babı hümayun) vardır.

malar yapılıyor. Ağaçların keyfi olarak kesildiğine tanık oldum. Yeşil doku için özen gösterilmeli, mevcut alanlar korunmalı. Nehirlerin yeşil dokuya büyük katkısı var, ancak tarımları yüzünden doğal ortama yetişen lale ve orkideler yok oluyor.

Edirne'nin tarihten gelen bir bahçe kültürü var. Konakların bahçelerini, süs havuzları, güzel kokulu bitkiler süslermiş. Geç kalınmış olsa da, unuttulan bu kültürün yaşatılması gerekir. Örneğin Darüşşifâ'nın bahçesi. Evliya Çelebi'nin ifadesiyle "Orada bir rayiha saçan bitkiler" tedavi unsuru olarak düşünülüyordu.

-Yeşil alanlar nasıl korunabilir?

Bir şeyi sevmek, korumak için, önce tanımak gerekir. Ağaçların tanınması, bakımı ve korunması çok önemli. Edirne'de çok güzel ağaçlar var. O ağaçların adlarını Türkçe ve Latince yazıp plaketter takılmalı. İnsanlar bakıp bilgi sahibi olsun. Okullarda öğrencilere müze ve tarihi eser gezilerinin yanı sıra, anıt niteliğindeki ağaçları tanıma gezileri de yapılmalı.

Yaşadığımız çevredeki ağaçları tanıtır, koruma bilinci verilmeli.

İnsanlar Edirne'nin dışına çıkmadan, günün stresini yeşil bir alana gidip atabilmeli. Üzülerek görüyoruz ki, kamuya açık yeşil alan kalmadı. Her yer kapatılıp parselendi, çok fazla kafe açıldı. Parklar yapılrken konumuna dikkat edilmeli. Özellikle yol üstünde, egos damanı altında kalan yerler tercih edilmemeli.

Caddelerde ağaçlandırma yapılrken aynı tür olmasına önem verilmeli. Biri açarken diğeri dökülmemeli. Örneğin Londra Asfaltı'nın iki tarafına dikilen kırmızı yapraklı süs eriği ağaçları güzel bir düzenleme. Tatarlar Köyü'nün merasında çok değişik orkideler, şakayık türü var. Buradan yumrular alınıp bahçelerde yetiştirilebilir. Trakya Üniversitesi'ndeki

Tavuk Ormanı (IV. Mehmet Av Köşkü)

herbariumda, 8 bin kurutulmuş bitki örneğimiz var. Oradan bilgi alınabilir. Herkes bu zincirin halkasını devam ettirirse, zincir uzar. Zincir koparsa her şey biter. Bilgiler sümen altında kalmamış, paylaşılmış. Edirne'miz, tarihiyle, bitkisiyle, gelenekleriyle çok zengin, buna herkesin sahip çıkması gerekir.

-Yeşil alanların turizm açısından, ekonomik bakımdan katkısı nedir?

Turizmin geleceği için, yerel kültürümüz ve tarihi eserler ile doğadaki floranın da korunması zorunlu. Bir ülkenin biyolojik zenginliklerini ülke kalkınmasında kullanabilmek ve bu potansiyeli harekete geçirmek gerekir. Tavuk Ormanı ve İzet Arseven Ormanı, botanik bahçesi ve arboretum yani canlı ağaç müzesi özelliklerini taşıyor. Ormanların korunması, biyolojik çeşitlilik ve bilhassa açık alanın zengin bitki varlığı ile de eşiz bir toprak parçası olan ilimizin yeşil dokusunu koruyabilmek gelecek nesillere en güzel mirası bırakmış olacaktır ■

Sahil Seykany

FUZULÎ SOKAĞI VE YENİ ÇARŞI'NIN ÖYKÜSÜ

Yaşayan bir sokak Fuzulî! Pasajlarıyla, işanlarıyla, sağlıktan yiyeceğe, bankadan PTT'ye varıncaya kadar kentteki pek çok hizmetin sunulduğu bir gecit ve iletişim alanıdır Fuzulî Sokağı...

■ MEHMET AĞIRGAN*

Fuzulî Sokağı kurulmadan önce, PTT ile bugünkü Yapı Kredi Bankası arasından "Saraçlar Camii Sokağı"na girildiğinde; PTT'nin arka bahçesi, Ankara Kuraathanesi arka bahçesi, İktisat Garajı, Ankara Oteli, Ayvazoglu Petrol Ofisi arka bahçesi ve uzun depoları bulunuyordu.¹ İktisat Garajı'na, Edirne'nin ilk otogar olarak kabul edebiliriz. Ankara Kuraathanesi de, Vakıflar Müdürlüğü nü mali olup bugünkü Vakıflar İş Hami yerinde idi. Türk-Amerikan Kültür Merkezi olarak yıllarca hizmet vermişti. Hatta Ankara Oteli de bu alan içinde bulunuyordu.²

Fuzulî Sokağı, Saraçlar Caddesi ile Çilingirler Caddesi'nin bağlantısı için düşünülmüştü. Ali Paşa Orta Kapı ile Çilingirler Caddesi'ne çıkan, Banka Sokağı'nda (Eski Yeni Sinema-Serhad Sineması önünden geçen) zincirin halkalarına ekleyen bu gecit, güzgahti Lari Camii arkasından Eski İstanbul Caddesi'ne bağlıyordu.

"Yeni Çarşı" adıyla kamuoyuna takdim edilen Fuzulî Sokağı çevresinin düzenlemesi ilk defa eski Edirne Belediye Başkanlarından Hasan Maksutoğlu (30.9.1950-25.9.1954)

döneminde ele alındı.³ Sokağın açılış çalışmaları başlatılarak kamulaştırma işlemleriyle birlikte 55 dükkan için planlama yapıldı. Hatta çok eskিয়ে ve yıpranan (Mali İhdimdan) PTT binasının yeniden yaptırılması da o tarihte karara bağlandı.⁴

Fuzulî Sokağı ve Çevresi Kamulaştırma İlanı ile Hazine, PTT, Vakıflar Müdürlüğü ve özel şahıslara ait dükkan, konut ile arsaların durumları Edirne Postası Gazetesi'nde kamuoyuna duyuruldu. Toplam 23 parçadan oluşan bu ilanla yaklaşık 3054 m² lik bir alan kamulaştırılıyordu. İlanın açıklamasında; PTT ve Ankara Kuraathanesi bahçeleri ile odun depolarının birleştiği alan içinde 9 metrelik bir yolun açılmasıyla Çilingirler Çarşısı ile Hükümet Caddesi'nin (Sonradan Saraçlar Caddesi adını aldı) birbirine bağlanacağı açıklanıyor.⁵

Fuzulî Sokağı üzerinde kurulacak Yeni Çarşı'nın plan ve projesi zamanın eski Edirne Belediye Başkanı Sabahattin Parsöy (30.9.1952-1.4.1954) döneminde kabul edildi. Plana göre inşa edilecek dükkanların cepheleri 4 metre, derinlikleri 6 metre ve arkalarında da 5x4 metrelik birer depoları bulunacaktı. Ayrıca dükkanların önlerinde beton siperte örtülü yaya kaldırımları olacak-

tı.⁶ Kamulaştırma işlemi tamamlanan dükkan ve barakaların yıkımlarına 1953 yılı Temmuz ayı içinde başlanılabildi.⁷ PTT ile Tahmis Çarşısı arasına yapılması onaylanan 74 dükkanın projesi de tamamlanarak teşil işlemi başlatıldı.⁸ Ayrıca, Yeni Çarşı alanındaki yıkıntılarla yeni yolun toprak hafriyatı temizliğide 1953 Kasım ayı içinde başlandı.⁹

Yeni Çarşı da yapılması planlanan dükkanların temel atma töreni 1954 yılı Eylül ayı içinde gerçekleştirildi.¹⁰ Toplam 20 dükkan inşaatı bir süre sonra bazı sebepler ileri sürülerek durduruldu.¹¹ Daha sonraki aylarda aksaklıklar giderilerek inşaat yeniden devam ettirilerken hızlandırıldı.¹²

Yeni Çarşı'ndan geçen ve Saraçlar Caddesi ile Çilingirler Caddesi ni birbirine bağlayan sokağın adı Edirne Belediye Başkanlığına, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dekanlığı tarafından "Fuzulî Sokağı" olarak önerildi. Ünlü Türk şairi Fuzulî'nin adı zamanın Edirne Belediye Başkanı Sadri Sarptr'ın (Aynı zamanda Edirne Valiliği görevinde de yürüdüğü: 30.7.1960-17.11.1963) döneminde ittifakla kabul edilerek mecliste onaylandı.¹³

Fuzulî Sokağı'nın, Saraçlar Caddesi ile birleştiği nokt-

da yaptırılan Belediye İşanı inşaatı eski Edirne Belediye Başkanları'ndan Burhan Işıksiren (19.11.1963-10.12.1973) döneminde 1971 Haziran ayında başladı.¹⁴ İnşaat devam ederken kaynak yaratmak üzere işanının giriş katı Yapı ve Kredi Bankası'na satıldı.¹⁵ Uzun yıllar Edirne esnafına hizmet eden işanının tamamı satışçı çıkarılınca bina Mustafa Altunhan tarafından komple alınarak yeni bir uygulama ve onunla "Altunhan Otel'i" adıyla hizmete girildi.¹⁶

Yeni Çarşı içinde geçmişte tek katlı olarak yaptırılan eski dükkanların yerine Edirne Belediye Başkanı Hamdi Sedefçi (1989 yılı itibarıyla Edirne'de 4

dönem Belediye Başkanlığı yaptı) Mini Galeria benzetmesiyle 65 dükkanlı bir işanı yaptırdı.¹⁷ Daha sonra "Ekrem Demiryar İş Merkezi" adını alan işanı da 1993 yılında satışta sunuldu.¹⁸

Yine Edirne Belediye Başkanlığı, Yeni Çarşı'nın Altunhan Otelini bitişiginde bulunan tek katlı eski dükkanları da ETSO'ya (Edirne Ticaret ve Sanayi Odası) sattı.¹⁹ ETSO 3 büyük dükkanın 2'sini 5 katlı bir işanı yaptırdı.²⁰ Ayrıca Edirne Belediye Başkanlığı, Fuzulî Sokağı ile Çilingirler Caddesi'nin birleştiği kösedeki eski tek katlı dükkanları da yeniden 5 katlı işanı olarak kentin hizmetine sundu. Daha sonra bu işanı da satıldı.²¹

Fuzulî Sokağı ve Yeni Çarşı Çevresi 2006 yılı itibarıyla Edirne Belediye Başkanlığı tarafından yeniden düzenlendi. Sokak trafiğe kapatılıp ağaçlandırdı. Ayrıca sokak boyunca oturma birimleri oluşturuldu.²²

Yeni Çarşı'da halen Fuzulî adıyla hizmet veren bu sokak, Edirne İl Turizm Müdürlüğü tarafından 1999 yılında 1/8.000 ölçekli olarak hazırlanan Kent Planı Haritası'nda ismi belirtilmeden yayınlandı. Ayrıca, bir özel firma tarafından pek çok işyerinden alınan reklamlarla 2010 yılı içinde Kent Planı ve Alışveriş Rehberi unvanıyla bastırılan (Yine 1/8.000 ölçekli) haritada bu sokağın adı "Yeni Çarşı Caddesi" olarak yazılmıştır. Hatta Google İnternet Sayfası'nda bu sokağın adı "Fizulî" olarak belirtilmiştir.

Sayın Edirneliler, yaklaşık 50 yıllık geçmişini alan Fuzulî Sokağı'na sahip çıkalm. Sokağın adı ve saygınlığı konusunda yetkililerden de destek bekliyoruz ■

* Araştırmacı Yazar-Şair

Kaynakça:

- 1) Edr. Tekin Sayınbaş (D.Tarihi:1935)
- 2) Yeni Edirne Gazetesi:14.11.1952
- 3) Yeni Edirne Gazetesi:18.7.1952
- 4) Edirne Postası Gazetesi:31.11.1953
- 5) Edirne Postası Gazetesi:1.4.1953
- 6) Yeni Edirne Gazetesi:3.7.1953
- 7) Yeni Edirne Gazetesi:28.7.1953
- 8) Yeni Edirne Gazetesi:8.9.1953
- 9) Yeni Edirne Gazetesi:17.11.1953
- 10) Yeni Edirne Gazetesi:11.9.1954
- 11) Yeni Edirne Gazetesi:2.3.1955
- 12) Yeni Edirne Gazetesi:23.1.1955
- 13) Edirne Ses Gazetesi:9.11.1961
- 14) Vatandaş Gazetesi:23.4.1971
- 15) Vatandaş Gazetesi:28.12.1972
- 16) Edirne Huduut Gazetesi:19.2.2007
- 17) Edirne Gazetesi:5.10.1990
- 18) Edirne Gazetesi:3.8.1993
- 19) Edirne Gazetesi:18.3.1991
- 20) Yeni Edirne Gazetesi:16.12.1996
- 21) Edirne Gazetesi:8.6.1992
- 22) Edirne Huduut Gazetesi:18.4.2006

436'NCI YILINDA EDİRNE'NİN KÜTÜPHANELERİ

Sultan II. Selim, Mimar Sinan'a yaptırdığı Selimiye Camii'nin içinde sol taraftaki hünkar mahfilinin karşısında, sağ tarafta bir de kütüphane yaptırdı. II. Selim'in vakfiye defterleriyle birlikte 277 kitap bağışladığı bu kütüphane Edirne'nin bilinen ilk kütüphanesi olarak kabul edilir ve bugünkü kütüphanenin de temelini oluşturur.

SEMRA DÖNMEZ*

Padişah III. Selim dönemi vezirlerinden Çelebi Mustafa Paşa, kütüphane kısmını cam bölme ile camiden ayırarak okuma salonu haline getirmiş ve 652 kitap bağışlamıştı. Edirnenin bu ilk kütüphanesi, kitapsever devlet büyükleri ve ileri gelenlerin yaptığı bağışlar ve halân destęyle zamanla büyüdü.

Ahmed Badi Efendi'nin 213 adedi yazma, 649 adedi de basma kitaplardan oluşan kütüphanesi de, oğlu Edirne milletvekili Faik Kalkalkıran tarafından Selimiye Kütüphanesi'ne bağışlanmıştır.

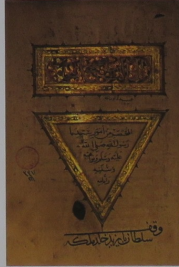
Cumhuriyet'in ilanından sonra, medrese, tekke ve ziyeviler

kapatılınca, buralarda bulunan kitaplar ile Halkevi kütüphanesinde bulunan eski ve yeni harflerle basılmış olan kitaplar, kütüphaneye devredildi.1952 yılına kadar bağışlarla zenginleşen Selimiye Kütüphanesi, yazma ve basma eserlerin bir arada bulunduğu arşivle hizmetini sürdürdü.

1952'de yeni harfli basma eserler ayrılarak Halk Eğitim Merkezi'nin bir bölümünde hizmet vermişti. Aşekadın semtinde yapılan A tipi standart kütüphane binası 28 Ekim 1968 günü hizmete açıldı. Edirne II Halk Kütüphanesi, 15 Ocak 1994 yılına kadar bu binada hizmetlerini sürdürdü. Bu tarihten sonra ise 1. Murat Mahallesi'nde, Cumartesi Pazarı'nın yanındaki modern binasına okuyucularına hizmet veriyor.

Kütüphanenin verdiği hizmetler

Edirne II Halk Kütüphanesi'nin üçüncü katında iki yetişkin okuma salonu bulunmakta. Bu kısımlarda ödünç verme, danışma ve teknik hizmetler de veriliyor. Kütüphanenin ikinci katında ise Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın kurduğu internet

Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesinde bir kitap kapağı

erişim merkezi ve süreli yayınlar salonu yer alıyor. Bu salonda 18 bilgisayar, 2 günlük gazete, 8 yer gazete, 136 dergiyile kullanıcılar hizmet verilmekte. Ayrıca, Türk Telekom'un bağışladığı, 13 bilgisayar ile yeni bir internet salonu kuruldu. Selimiye Kütüphanesi'nde bulunan yazma eserlerin elektronik ortama aktarılma işlemleri de bu kattaki çekim ünitesinde sürüyor. Edirne II Halk Kütüphanesi'nde çocuklara yönelik özel düzenlemeler yapıldı. Binanın giriş katındaki çocuk bölümünde hem okul öncesi hem de ilköğretim öğrencilerine danışma ve ödünç verme hizmeti veriliyor. Öğrencilerin kütüphaneden yararlanma oranları oldukça yüksektir. Öğleden sonraları ve hafta sonları kütüphanenin salonları dolup taşıyor.

Kütüphanenin giriş katında ayrıca bir sergi binada, sanat köşesi ve konferans salonu var. Binanın zemin katı kitap ve ga-

Behic Çavuşlan

zete depolarına ayrılmış. Burada oldukça zengin gazete arşivleri bulunuyor. Eski harfle baskılı süreli yayınların de bulunduğu arşivde, 50-60 yılı öncesine ait yerel gazeteler araştırmacıların hizmetine sunuluyor.

Kütüphaneden nasıl yararlanılır?

Edirne II Halk Kütüphanesi'ndeki tüm kitaplar Milas otomasyon sistemine aktarıldı. Kütüphaneye yeni gelen kitaplar da sisteme kaydedilmektedir. 2010 yılı sonunda 62 bin 697 olan kitap sayısı bu yılın ilk dört ayında kitap sayısı 65 bine çıktı.

Kullanıcılar, aradıkları kitaba bilgisayarından sorgulama yaparak kolaylıkla ulaşabilmekte. Kütüphane dışında da www.edirneku-tup.gov.tr adresinden kütüphane koleksiyonlarını tarayabilmekte, kitap ayırtabilmekte ve ödünç

Selimiye Yazma Eserler Kütüphanesi

Behic Çavuşlan

aldığı kitabın süresini uzatabilmekte. Kütüphaneye yeni gelen kitaplar ise okuma salonlarındaki tanıtım raflarında sergileniyor.

Kütüphanedeki yayınlar, Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü tarafından gönderilen yayınların yanı sıra, satın alma ile çeşitli kurum, kuruluş ve şahıslardan bağış yoluyla alınan yayınlardan oluşuyor.

Satın alınan yayınları seçerken, Edirne'nin sosyal kültürel özelliklerini göz önünde bulundurarak, okuyucuların istekleriyle, güncel yayınlar tercih edilmekte, edebiyat, kültür ve sanat yayınlarıyla, çocuk kitapları ve klasiklere öncelik verilmekte.

Kütüphane, üye olan kullanıcılarına okumak istedikleri kitapları 15 gün süreyle ödünç veriyor. 2010 yılı sonunda, kayıtlı üye sayısı 2 bin 743 kişi, ödünç verilen yayın sayısı ise 43 bin 462 adet. Aynı yıl kütüphaneden 87 bin 147 kişi yararlandı. Üyelerin 680'i ise çocuk.

Balkan Ülkeleri Kütüphaneler Birliği kurucusu da olan Edirne II Halk Kütüphanesi'nden kullanıcılar hafta içi 08.30 ile 17.30, cumartesi de 09.00 ile 17.00 saatleri arasında yararlanabiliyor. Kütüphane pazar günü ile resmi tatillerde kapalı.

Edirne II Halk Kütüphanesi 4 kütüphanesi, 3 memur, 2 bilgisayar işletmenisiyle hizmet vermektedir. Aşekadın'daki Kırkpınar Halk Kütüphanesi'nde de 2 memur görev yapmaktadır. Temizlik hizmetleri için yardımcı personel ihtiyacı bulunan kütüphane binasının, bakım ve onarım da ihtiyacı var. Uzun süredir tadilat görmeyen binada, konferans salonunun yenilenmesi ve doğalgazlı ısı sistemine geçilmesi için

Kütüphane	Kitap Sayısı	Kullanıcı Sayısı
Edirne II Halk K.	62.6897	87.147
Kırkpınar Halk K.	19.202	23.307
Selimiye Yazma Eserler K.	8.217	65
Keşan K.	28.508	23.307
Uzunköprü K.	24.624	8.259
Havsa K.	11.198	5.774
Enez K.	5.043	7.105
İpsala K.	4.731	1.634
Lalapaşa K.	9.254	4.276

2010 yılında kütüphanelerdeki kitap ve kullanıcı sayısı

hazırlıklar yapıyor. Kütüphanenin okul öncesi çocuk bölümü de yeniden düzenlenecek.

SELİMİYE YAZMA ESERLER KÜTÜPHANESİ

Selimiye Camii içindeki kütüphanede, 3 bin 384 adet yazma eser, 5 bin 617 eski harfli basma eser olmak üzere 8 bin 217 adet kitap bulunuyor. 2010 yılında 65 okuyucudan yararlanıldığı kütüphanedeki yazma eserlerin tamamı elektronik ortama aktarılmış. Basma eserlerin aktarılma işlemi ise devam ediyor. Kullanıcılar, kütüphaneye gelecek ya da CD sini alarak yararlanabilmekte.

KIRKPINAR HALK KÜTÜPHANESİ

1952'de Arasta Çarşısı'na bitişik Sıbyan Mektebi'nde hizmet vermeye başlayan Selimiye Çocuk Kütüphanesi ile II Halk Kütüphanesi'nin bir kısım kitaplarının devredilmesiyle oluştu. Kütüphane, 1994'te Aşekadın semtindeki eski kütüphane binasına taşındı. Aynı binada Çocuk ve Gençlik Merkeziyle birlikte hizmet vermekte. 2010 yılı itibarıyla 19 bin 202 kitabı bulunan kütüphaneden 23 bin 307 kullanıcı yararlandı ■

*Edirne II Halk Kütüphanesi Md. Vekili

KÜTÜPHANELERİ BİRLEŞTİREN KÜTÜPHANECİ ENDER BİLAR

Kültür kenti Edirne, kitapları ve kütüphaneleriyle de öne çıkan bir şehir. Kütüphanecilikteki başarıları, mesleğiyle ilgili yerel ve uluslararası girişimleri ve yayımladığı kitaplarla Edirne'de iz bırakan kişilerden biri Ender Bilal. Bilal ile, kütüphaneciliğe katkılarını, kitapları ve Edirne'yi konuştuk.

■ SÖYLEŞİ: ZEKİ KAR

-Edirne sizi kütüphanecilikteki ilgi çeken çalışmalarınız ve yayımladığınız kitaplarla tanıyor, kütüphaneciliğe nasıl başladınız?

Kütüphanecilik mesleğine 1982 yılının Ekim ayında, Edirne İl Halk Kütüphanesi'nde gezici kütüphane memuru olarak başladım. Köylere gidiyorduk. Kırsal

kesimlerde yaşayan çocukların kitaba karşı sevgisini görmek çok heyecan vericiydi. Ardından çocuk kütüphanesi bölümünde çalışmaya başladım. Sekiz yıl memur olarak görev yaptıkdan sonra kütüphane müdür yardımcılığı görevine atandım.

-O dönemlerde ne gibi çalışmalar yaptınız?

Edirne Halk Kütüphanesi illere imza atmış bir yerdir. İnternet bağlantısını ilk kuran halk kütüphanesidir. Aynı zamanda ilk çocuk kütüphanesi de burada kurulmuştur. Kulaklıkla masal dinleme uygulamasını burada başlattık. En çok ses getiren çalışmamız ise "Bir Kitap Oku Bir Tışört Kazan" kampanyasıydı. Halk kütüphanesi kültürüyle kaynaştırmak amacıyla bunu üç yıl sürdürdük. Çok ilgi gördü, her ay 100 tışört dağıttık. Edirne'deki çeşitli kurumların desteğiyle okuma oranını arttırmaya çalıştık bu şekilde. 1997 yılına kadar Edirne Halk Kütüphanesi'nde görev yaptım, o yıl Trakya Üniversitesi'ne geçtim.

-Üniversitede de ilginç çalışmalar yaptınız mı?

Trakya Üniversitesi 2004 yılında iki blokta oluşan çağdaş bir kütüphaneye kurdu. Şu anda Balkanların en modern yapısı Trakya Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'dir. Açık arşiv sistemleri gibi sistemler kurarak, önemli hizmetleri yerine getirdik. Burada da gerçekleştirdiğim en büyük proje, Balkan Ülkeleri Kütüphaneler Birliği'nin kurulmasıdır. Kurucu başkan olarak görev gelmem benim için büyük bir onurdur. Bu toplantıların gerçekleşmesini sağlayan Trakya Üniversitesi rektörü ve genel sekreterine de ayrıca teşekkür etmek isterim.

Merkez Kütüphaneye akademik gelişmeye büyük destek sağladı. Elektronik veri tabanlarının aboneliğinin ve yabancı kitap alımlarının gerçekleştirilmesi akademisyenlere daha çok hitap etmeye başladı. Akademik çalışmaların sayısı arttı. Tüm okuyucular aradıklarını buldular. Ben geldiğimden yıldı ziyaretçi sayısı 17 bindi, ayrıldığımda 300 bini geçmişti.

Kütüphaneciler Derneği'nde de çeşitli yayınlar çıkardınız, dernek hala faal mi?

Evet, faal. 1983 yılında da Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi başkanlığına seçildim Edirne'nin tarihi ve kültürel değerlerine yönelik dergiler çıkarttık. Bugün Edirne Sarayı, Milli Saraylar Dairesi'nde tarihi bir mekan olarak yer aldysa, buna vesile olan Ratıp Kazancıgil'in hazırladığı ve der-

neğimiz tarafından yayınlanan 'Edirne Sarayı ve Yerleşim Planı' adlı kitapları. O yayımlandıktan sonra dönemin cumhurbaşkanı Süleyman Demirel talimat verdi ve Edirne Sarayı Vakfı kuruldu. Nilüfer Gökçe, Ratıp Kazancıgil ve pek çok önemli yazarla yaptığımız yaygın çalışmaları, Edirne'nin bir çok tarihi değerini öne çıkarmıştır. Dernek olarak 15 yıl "Oluşum" dergisini

arasındaki bu paylaşım daha rahat gerçekleştirdi. Bunun altıyapısını oluşturmak için bir sempozyum düzenledik. Bir yıl sonrasında da Balkan Ülkeleri Kütüphaneler Birliği'ni kurduk. Yunanistan ve Hırvatistan dışında bütün Balkan ülkeleri burada. Bu sayede eskiden giremeyeceğiniz bir Bulgar kütüphanesine girebiliyorsunuz ve ortak misası paylaşabiliyorsunuz. Edirne'yle ilgili pek çok belgeye

leri yakalayamayız başarılı olamaz. Ülke olarak şanslıyız, genç bir nüfusumuz var. Kültür Bakanlığı'nın da desteğiyle bu gençleri kütüphanelerle daha yakın ilişkiye tutmamız gerekiyor.

-Türkiye de kütüphanecilik olmasın gereken yerde de düzeyde mi?

Türkiye'deki kütüphanelere yeterince önem verilmiyor. Kütüphane sayısı azalmamalı, tersine çoğalmalıdır. Şu anda personel yokluğundan zaten çoğu verimli çalışmıyor. Halkla kütüphaneleri buluşturmak için Kültür Bakanlığı'nın bütçe balmından daha geniş imkanlara sahip olması lazım. Her güzel kitabın ve derginin yer almaması lazım kütüphanelerde. Avrupa'da, özellikle İskandinav ülkelerinde il halk kütüphanelerinde okunan kitap ve okuyucu sayısına göre yazar ve yayınevine telif hakkı ödeniyor. Okuyucu, yazar ve yayınevi arasındaki ticari ilişki sayesinde sektörde sirkülasyon sağlanıyor.

-Son yıllarda Edirne'nin çeşitli yönleriyle ilgili tarihe ışık tutan bir çok yayına imza attınız, bu kitaplardan söz eder misiniz?

Edirne ile ilgili eğitim tarihi dizisini gerçekleştirdik örneğin. Orta Öğretim Tarihi, Üniversite Tarihi, Tıp Eğitimi Tarihi, Sağlık ve Sosyal Yardım Tarihi gibi çalışmaları Ratıp Kazancıgil ve Nilüfer Gökçe birlikte hazırladık. Bunların yanı sıra benim yayınladığım Edirne'nin Basın Yayın Tarihi de Edirne için önemli bir kaynak niteliğindedir ■

Ender Bilal'ın imza attığı yayımlardan birkaçı

"Kütüphanecilik halkın gözünde sadece kitap alıp verilen yer olarak görülmekte. Aslında kütüphaneler okuntin ya da bünyesinde bulunduğu üniversitenin kültür merkezi olarak değerlendirilmeli."

çıkarttık. Edirne adına o işle çok övünüyoruz. Türk Kütüphaneciler Derneği olarak Edirne ile ilgili 42 yayın çıkardık.

BALKAN KÜTÜPHANELER BİRLİĞİ HAYALIMDI

-Balkan Ülkeleri Kütüphaneler Birliği'nin neden kuruldu, ne gibi çalışmalar yapıyor?

Balkan ülkelerindeki üniversitelerin araştırma ve halk kütüphaneleri bu birliğe üye. Bugüne kadar uluslararası boyutta iki toplantı yaptık. Bu benim 90'ların sonunda kurduğum bir hayalimdi aslında. Gerçekleşmesi bir on sene gecikmeli oldu. Burada amaç 'Balkanlar' la olan ortak tarihimizi kütüphaneler aracılığıyla paylaşmaktır. Yetkililerin iş birliği yapmasıyla kütüphaneler

bu iş birliği sayesinde ulaştık. Bu güzel projeye ben de meslek hayatımı tamamlamış oldum.

-Kütüphaneciler kültür hayatımızdaki yer nedir, ne olmalıdır sizce?

Kütüphanecilik halkın gözünde sadece kitap alıp verilen yer olarak görülmekte. Aslında kütüphaneler okuntin ya da bünyesinde bulunduğu üniversitenin kültür merkezi olarak değerlendirilmeli. Oradaki halan her türlü kültür çalışmasını gerçekleştirebileceği, basılı ve gorsel yayınları iletilebileceği bir yer olarak görmek lazım. Dijital çağdayız, şu an Avrupa, dijital çağda kütüphanecinin rolünün ne olacağını tartışıyor. Her sektördeki gibi kütüphanecilikte de değişimler ve yenilikler vardır. Bu yenilik-

TEMİZLİĞİN VE GELENEĞİN SEMBOLÜ EDİRNE'DEKİ OSMANLI DÖNEMİ HAMAMLARI

■ ADEM YILANCI*

Arpaçıda "ıstımkak; sıcak olmak" anlamındaki hamm (harem) kökünden türeyen hammam (harem) kelimesinin sözcük anlamı "ısıtan yer" demek olup "yıkama yeri" anlamında kullanılmaktadır.

Geçmiş günümüze hamam yapıları; isimleri, planı, malzeme-tekniki, mimari üsüpları farklı olmasına rağmen işlevleri bakımından benzerdir. Müslümanlar, ilk olarak dini inançlarını yerine getirmek, geleceklerini uygulamak amacıyla hamam kültürüne oldukça önem vermişlerdir. Hamamlar sadece yıkamak için değil, eğlencili sohbet edilen mekanlar halinde işlev görürlerdi.

Osmanlı İmparatorluğu'nun uzun

yıllar başkentlik yapmış Edirne, hamam mimarisini açısından önemli bir şehirdir. Evliya Çelebi, seyahatnamesinde Edirne'de 3150 hane hamamı ile çok sayıda özel ve saray hamamının varlığını bahsetmektedir. Ancak bu hamamların bir kısmının ey hamamı olduğunun altını çizmektedir. Yapılan araştırmalara ve kaynaklara dayanarak Edirne'de yıkık ve mevcut olarak toplam 35 hamam olduğu bilinmektedir. Bu yapıların 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bir çoğunun yıkılarak tamamen yok olduğu ve bir kısmının kullanılmadık duruma geldiği anlaşılmaktadır. Günümüze Gazi Mihal Bey Hamamı (1421-22), Beylerbeyi Hamamı (1428-29), Yeniçeri Hamamı (15. yy. I. yarısı), Topkapı

Hamamı (1440-41), İbrahim Paşa Hamamı (15. yy. II. yarısı), Kum Kasrı Hamamı (15. yy. II. yarısı), Tahmis Hamamı (1524-25), Abdullah Hamamı (16. yy.) oldukça hariptir. Sokulu Mehmet Paşa Hamamı

(1579-80), Mezit Bey Hamamı (15. yy. I. yarısı) ve restorasyonu tamamlanarak hizmete girmiş olan Saray Hamamı (1368-69) orijinal işlevini sürdürmektedir. Tahtakale Hamamı (1435) günümüze restaurant olarak kullanılmakta ve harap durumdaki Kum Kasrı Hamamı'nın ise restorasyonu devam etmektedir.

Hamamlarda genellikle erkekler girişi caddeye bakan cepheden; kadınlar bölümüne girişin ise mahremiyet ve toplumsal kurallara gereğince sağır tutularak fazla görünüre olmayan cepheden yapılmaktadır. Yapılarda, mekandaki sıcaklığın muhafaza edilmesi ve mahremiyeti anlayış sebebiyle dışarıya olan açıklıklar sınırlıdır. Yapı cephelelerinin üst seviyelerinde, küçük ölçekli pencereler görülmektedir. Sokullu Mehmet Paşa Hamamı erkekler bölümünde, alt kısmında dikdörtgen, üstteker kemerli olmak üzere iki üç sıra pencere açılması 16. yüzyıl hamamlarının özelliğini yansıtmaktadır. Bunun yanında, kubbeli dizler halinde çevreye küçük pencereler ve aydınlık feneri ile mekanlar aydınlatılmaya çalışılmıştır.

Yapılarda kullanılan inşa malzemeleri; genellikle beden duvarları ve taşıyıcı kısımlarında taş, kubbelerde tuğla; iç kısımdaki kurna ve zemin döşemelerinde ise mermer malzeme yoğunluktadır. Ayrıca hamam mimarisinde sıkça karşılaşılmış kesme taş

arasına tuğla sıraları ile oluşturulan alması duvar tekniği yapıların cephelelerine hareketlilik kazandırmıştır. Sokullu Mehmet Paşa, Gazi Mihal Bey, Saray, Beylerbeyi, Mezit Bey, Tahtakale ve Kum Kasrı Hamamı'nda bu özellik belirgin şekilde görülmektedir. Yapıların örtü sistemine ise kubbe ve tonoz uygulamaları mevcuttur.

Hamamlar buldukları yerlere ve kullanım amaçlarına göre farklılık göstermektedir. Kasaba ve köylerde küçük, şehir merkezlerinde büyük ölçüde inşa edilmiştir. Hamamlar tek ve çift planlı olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Tek planlı yapılarda kadınlar ve erkekler dönüşümlü olarak yıkınırlar; çift planlı hamamlarda aynı anda hizmet verilebilmektedir. Edirne'de Beylerbeyi, Gazi Mihal Bey, Saray, Sokullu Mehmet Paşa, Tahtakale ve Topkapı Hamamı çift planlıyken; Abdullah, Mezit Bey, Kum Kasrı, İbrahim Paşa, Yeniçeri ve Tahmis Hamamı tek hamam plan tipini oluşturmaktadır. Hamamlar soyunmalık, aralık, ilklık, sıcaklık, su deposu ve kulhbe bölümlerinden meydana gelmektedir.

Hamam mimarisinde plan tipinin gruplandırılmasında, Semavi Evice yapıları sıcaklık kısımlarını dikkate alarak sınıflandırmıştır. Halen geçerliliğini koruyan bu tipolojiye esas

aldığımızda, Edirne'deki hamamların oldukça çeşitlilik kazandığını görmekteyiz. Sıcaklığı dört eynalı köşelerde halvet hücreli olan; Topkapı Mehmet Paşa, Saray, Sokullu Mehmet Paşa, Saray, Tahtakale ve Beylerbeyi Hamamı erkekler bölümlerinde kullanılmıştır. Sıcaklığı kubbeli dikdörtgen şeklinde çift halvetli olan plan tipine ise, İbrahim Paşa Hamamı, Abdullah Hamamı, Mezit Bey Hamamı, Gazi Mihal Bey Hamamı erkekler kısmı, Sokullu Mehmet Paşa Hamamı ve Tahtakale Hamamı kadınlar kısmını örnek verebiliriz.

Osmanlı Dönemi hamam yapılarında sadeleşim yanında gösterişe de önem verilmiştir. Edirne'deki güzel örneğinden Sokullu Mehmet Paşa Hamamı'nın erkekler kısmı giriş cephesinde revakı süzülük sık rastlanılmayan mimari bir üsluptur. Sütunlu revakın ortasında bulunan mukarnas giriş adeta cami taç kapısını andırmaktadır. Yapıların iç kısımlarındaki detaylar mimarideki işçiliğin son derece önemli olduğunu kanıtlamaktadır. Beylerbeyi, Sokullu Mehmet Paşa, Gazi Mihal Bey, Yeniçeri, Kum Kasrı ve Topkapı Hamamı'nın kubbe geçişlerinde zengin mukarnas süslemeler, mimaride estetiğin ön plana çıktığını göstermektedir. Sokullu Mehmet Paşa Hamamı'nda gelin ve kayna ismini almış iki çeşit kurna vardır ki; geline ait olan zarif ve ince görünümlü, mukarnas taş oyma işçiliği yanında, kayna kurnası olarak adlandırılan ise daha sadedir. Bu uygulamaya geleneğin mimariyeye yansıtıldığı bir örneği teşkil etmektedir.

Osmanlı Hamamları'nın bir kolu niteliğindeki Edirne Hamamları, mimari, malzeme-tekniğin ve yapı elemanlarının erken, klasik ve geç dönem özelliklerini yansıtmaları bakımından bize somut bilgiler vermektedir. Günümüze bir çoğunun yıkık ve harap durumunda olduğu Edirne Hamamları'nın korunmasına altına alınarak restorasyonu yapılması şüphesiz tarihi zenginliğimizin ortaya çıkmasını sağlayacaktır ■

*Sanat Tarihcisi
(TÜ. Yüksek Lisans Öğrencisi)

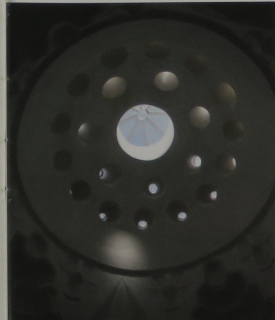

Tahtakale Hamamı, günümüze restorasyon olarak kullanılmaktadır.

KAYNAKÇA:

- Abdurrahman, Hıbrî, Enisül Müsâmirin, Türk Kültürü Tarihi Derneği Edirne Şubesi Yayınları, Edirne 1996.
- Ahmet, Badi, Riyâz-ı Belde-i Edirne, C.1, İstanbul, 2000.
- Aru, A. Kemal, Türk Hamamları Üstü, İstanbul 1949.
- Aslanapa, Oktay, Edirne'de Osmanlı Devri Abideleri, İstanbul 1949.
- Ayyerdi, E. Hakkı, Osmanlı Mimarisi'nde Fatih Devri, C.3, İstanbul 1989.
- Ayyerdi, E. Hakkı, Osmanlı Mimarisi'nde Celebi ve II. Murat Devri (806-855/1403-1451), C.2, İstanbul 1989.
- Büyükdığın, İtler, "Kırcı Murat Çağı Edirne Hamamlarında Üst Örtü ve Aydınlattırma", Edirne: Serhatkati Paytaht, İstanbul 1998.
- Cakmurt, Feza, "Osmanlılarda Hamam Geleneği", Hamam, İstanbul, 2006.
- Erken, Sabih, "Edirne Hamamları", Vakıflar Dergisi, Sayı: 10, Ankara 2006.
- Evliya, Çelebi, Seyahatnâme (Rumeli-Sokul ve Edirne), Hac İsmet Parmaksızoğlu, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, No:580, Ankara, 1984.
- Evice, Semavi, "Hamam", İslam Ansiklopedisi, C.15, İstanbul 1997.
- Peremeci, O. Nur, Edirne Tarihi, İstanbul, 1933.

Sokullu Hamamı

YUSUFHOCA İLKÖĞRETİM OKULU

■ GÜNGÖR MAZLUM

Yusufhoca İlkokulu'na, okul binasını büyük fedakarlıklarla yapan Yusuf Hoca'nın adı verilmiştir. Babademitraş Mahallesinde, belediye arkasındaki okulun batı yönünde Feyzullahpaşa Mescidi bulunuyordu. Okul ahsap bir binada eğitim veriyordu. Yusuf Hoca, okulunun müdürü olarak çalışırken bu ahsap binayı Osman Ağa'dan satın aldı. 1909 yılında yıkılırıp yeniden yapılmasına öncülük etti. Okulun inşaatında kendisi bizzat çalıştığı gibi, inşaat maaşlarına maddi katkıda bulundu. Çevresindeki yardımsever kişilerden de yardım sağladı. Okulun tamamlanması için biriktirdiği 50 altını dönem valisi Hacı Adil Bey'e teslim etti. Vali okulun noksansızlığını için valiliğe destek verdi.

Yusuf Hoca, okul tamamlanınca önüne bir de çeşme yaptırdı. Çeşme kitabesinin başlığında Dar-ül-Irfan (Kültür Kapısı) yazılı bulunuyor. İlk zamanlar Darül-Irfan olan okulun adı 1937 yılına kadar Namık Kemal Mektebiydi. Son zamanlarda Yusuf Hoca'nın adıyla bağlantı amacıyla okulun adı Yusufhoca İlkokulu olarak değiştirildi.

Yusufhoca İlk Okulu nu Edirne'ye kazandıran bu fedakar insan, Bulgaristan'ın Koyukavak İlçesi'nde doğdu. Edirne Eski Cami

Medresesi'nde okudu. Çalışkan ve idealist bir öğretmendi. Balkan Savaşı sırasında koleradan öldü. İlaçlanarak Dörtkayalar mezarlığına defnedildi.

24 Ekim 1927'de bu okulun teftiş eden Dr. Rifat Osman, hazırlanmış olduğu raporunda şunları yazıyor; (1) "Okul binası kagir ve iki katlıdır. Dershanelerin bulunduğu katların zemini tahta olup, tavanları bağdaçlıdır. Pek zayıf çam kereste kullanılan pencere ve kapıları boyazdır. Daimi iskana uygun değildir. Yemekhane, teneffüshane, depo gibi kusurlar bodrum kattadır. Zemin karo döşelidir. Güzel bir proje ile yapılmış tuvaletleri yıkılmaya yüz tutmuştur. Bu gün okulda 13 öğretmen çalışmakta, 382 öğrenci eğitim ve öğretim görmektedir, okulu müdürlüğünü de Hasiş Tuncer yapmaktadır".

23 Kasım 1973 günü çıkan bir yangında okulun ahsap kısımları tamamen yandı. Binadan çok az esya kurtarılabildi. Yangın sonrası, okul idaresi, öğretmen ve velilerle güzel bir çalışma örneği verdiler. Kuruma Derneği ile birlikte devlete büyük destek sağlayarak okul binasını onandırdılar. Tekrar eğitim ve öğretim çalışmalarında önderlik ettiler. Yangın sonrası onarılan okul 19 Mart 1975'te yapılan bir törenle hizmete başlandı.

1932 yılında çekilmiş bir fotoğrafı Namık Kemal İlkokulu öğretmen ve öğrencileri toplu halde, eli cebindeki okulu müdürü Salih Zorlutuna.

(Kahraman Zorlutuna arşivi)

Okul, 1997-1998 Eğitim ve Öğretim döneminde Yusufhoca İlköğretim Okulu adını alarak hizmete devam etmektedir.

OKUL MÜDÜRLERİ:

Kuruluşundan bu yana bu okulda görev yapan okul müdürlerini şöyle sıralayabiliriz:

- 1-Yusuf Hoca 2-Mehmet Nuri 3-Salih Zorlutuna (1.10.1930-1.6.1936) 4-Vehbi Bey 5-Mustafa Tuncalı 6-Niyazi Tülaymen 7-Nuri Yalın 8-Hasiş Tuncer 9-Ahmet Şen-yurt 10-Hüseyin Arıkan 11-Mehmet Üstüner 12-Adnan Gökçe 13-Recep Çolak 14-Mehmet Taşçıoğlu 15- Faik Pektaş ■

Yazarlandığı eserler:

- 1-Edirne Tarihi, Osman Nuri Peremeci
- 2-Milli Eğitim Cephesiyle Edirne, Necip Güngör Kısaparmak
- 3-Edirne'nin Eğitim Tarihi, Yard. Doc. Dr.Ratip Kazancıoğlu-Öğr. Gör. Nilüfer Gökçe

EDİRNE BÂNÎSİ SULTAN II. MURAD

■ ABDULLAH ASLANER*

Edirne, 5 Mayıs 1361 tarihinde Sultan I. Murat zamanında fethedildi. Fetihten kısa süre sonra da Osmanlı'ya payitaht oldu. Gerek fetih faaliyetlerinin yoğunluğu, gerekse Ankara Savaşı sonrasında yaşanan Fetret Devri nedeniyle başkent kimliğine uzun süre kavuşmadı. Edirne'yi imar edip kuran ve gerçek manada başkent yapan Sultan II. Murad olmuştur. Bundan dolayı Sultan II. Murad Han'a "kuruçuk" manasına gelen "bâni" unvanı layık görülmesi, bundan sonra kendisi "Edirne'nin Kurucusu" manasında "Edirne Bânisi" olarak anılmıştır.

Farklı bir padişah portresi

Sultan II. Murad 1403 yılında Amasya'da doğdu. II. Murat manasına gelen Murad-ı Sani namını aldı. Çocukluğu Amasya'da geçti. Amasya valisi iken, babası I. Mehmet'in Edirne'de bir av kazası sonunda ölümü üzerine 1421 yılında, 17 yaşında Bursa'da tahta çıktı. Çok iyi bir asker olan II. Murad, aynı zamanda şair ve hattatı. Koca Murad mahlasıyla şiirler yazdı, hat sanatında sayısız güzel eser verdi.

Padişahlığı zamanında Düzmece Mustafa isyanı oldu ve bu isyanı bastırdı. Germiyan Beyliğini Osmanlı topraklarına kattı. Selanik, Bosna ve Mora fethedildi. İstanbul ve Belgrad muhasara edildi. Venedik ve haçlılara karşı zaferler kazandı.

II. Murad, sükûnet ve huzurlu yaşamayı arzu eden fakat, icap ettiğinde cesur ve hiçbir şeyden yılmayan bir

padişadı. Edirne-Segedin Antlaşması üzerine küçük yastaki oğlunu tahta çıkarıp Manisa'ya dinlenmeye çekildi. Bunu fırsat bilen haçlıların Osmanlı topraklarına girmeleri üzerine yeniden tahta geçip Varna ve İkinci Kosova zaferlerini kazandı.

Sultan II. Murad 47 yaşında iken 3 Şubat 1451 günü Edirne Sarayı'nda vefat etti. Vasiyeti üzerine Bursa'da Muradiye Camii hazinesine defnedildi. Mezarının üzerinin örtülmemesi, kenarlarına hafızların oturup Kur'an okuyabilmeleri için yerler yapılması ve Cuma günü mezarı konulmasını vasiyet etmişti. Vasiyeti aynen yerine getirilerek defnedildi.

Hayırlar Babası II. Murad

Sultan II. Murad, 30 yıllık padişahlığı süresinde sayısız cami, medrese, saray ve köprü yaptırmıştır. Yaptırdığı bu hayır eserleri nedeniyle Ebu'l Hayr (Hayırların Babası) unvanını almıştır.

Yaptırdığı eserlerin en ünlüleri Edirne'dedir. Ölümsüz eserlerle Edirne'yi süsleyen II. Murad'ın Edirne'ye yaptırdığı eserlerin akla ilk gelenleri gördüğü üç rüya üzerine yaptırdığı üç eser olan Muradiye Camii, Darul Hadis ve Üç Şerefeli Camii ile Ergene Nehri üzerinde ki 175 ayaklı dünyanın en uzun taş köprüsü olan Cısr-ı Ergene (Uzunköprü) dir.

Üç rüya üç bina

MURADİYE

Sultan II. Murad'ın gördüğü rüya üzerine yaptırdığı ilk eser Muradiye

Ressam Nevzat Çevik'in Sultan II. Murad portresi, Harbiye Akmerkezi Müzesi

Camii'dir. Sultan bir gün rüyasında Mevlana'yı görür. Mevlana ondan bir Mevlevihaneye yaptırmasını ister. Muradiye Camii 1426 yılında bir Mevlevihaneye olarak yapılır. Bir zaman sonra camiye dönüştürülür.

DARÜL HADİS

Sultan bir gün rüyasında peygamber efendimizin görür. Efendimizin ondan bir Darül Hadis (Hadis Mektebi) yaptırmasını ister. 1435 tarihinde bir külliye olarak yaptırılan Darul Hadis daha sonra camiye dönüştürülür.

ÜÇŞEREFELİ

Sultan II. Murad'ın gördüğü rüya üzerine yaptırdığı üçüncü eser Üç Şerefeli Camii'dir. Sultan bir gün rüyasında peygamber efendimizin görür. Efendimizin ondan bu defa bir cami yaptırmasını ister. Bunun üzerine 1447 yılında Üç Şerefeli Camii'yi yaptırdı ■

*Edirne Vali Yardımcısı

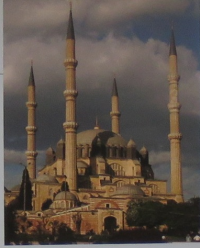

THE TRAVELERS ARE ON THE 'PATHWAY OF THE SULTANS'

A group of travellers walked the Edirne part of the journey which they started by being inspired of the military expeditions of the Ottoman Sultans. The group was formed by 16 Dutch travellers. They entered Edirne from Kapıkule Border Gate and continued walking on the historical military expedition route. The travellers visited the villages on the road and were guests at the houses there.

The walk on the "Pathway of the Sultans" aims not only to bring together an athletic activity with history and culture but also to familiarize the places and art works on the route. "The Walk of The Pathway of the Sultans" started from Vienna and ended at the Topkapı Palace in Istanbul ■

THE FIDELITY OF EDİRNE TO THE GREAT SINAN

The worldwide famous Turkish architect Sinan was remembered in the 423. year of his death in Edirne where his master pieces are present. In April 9, the Memorial day of Sinan, a panel discussion with the topic of "The Ottoman Architectural Heritage in the Balkans with the view of a Foreigner" was held. The panel was held by the Representatives of the Chamber of Architects Edirne. The Governorate of Edirne and The Municipality of Edirne and was attended by scientists from Greece, Bulgaria and Romania.

In the panel which was moderated by Doğan Haso and took place in The Devcihan Culture Center, Prof. Dr. Anca Bratuleanu, head of department of Protection of the Culture Heritage from the Ion Mincu University of Architecture and Urbanism, and her doctorate student Mihnea Diana, Associate Prof. Emil Yordanov from the Bulgaria University of Geodesy Faculty of Architecture, and Associate Prof. Nikolas Lianos from The University of Greece Thrace Democritus Faculty of Architecture gave speeches.

"7th International Sinan Symposium" was held in April 28-30 in the University of Thrace. In the symposium which was led by Prof. Dr. Veysel Özek, Prof. Dr. Marcello Scalzo from the University of Florence, Prof. Dr. Sengül Öymen Gür and Associate Prof. Biçe Işık presented notices ■

CONTRIBUTION TO PEACE; THE DIPLOMACY OF CULTURE

The 4th International Balkan Forum themed "Culture Diplomacy" was held in April 28-30 in Edirne Ekmekçikazade Ahmet Paşa Kervansarayı. The forum was organized by Turkish Asian Center for Strategic Studies with the cooperation of The Governorate of Edirne, Institute of Yunus Emre and Thrace Development Agency and its main theme was "Culture Diplomacy."

The 4th International Balkan Forum was attended by politicians, diplomats, academicians and media representatives from Balkan countries, USA, European countries and from the European Commission. In the studies culture diplomacy was discussed.

In the assessments of the forum, it is emphasized that in the modern world there is an increasing need for culture diplomacy and it was pointed out that in the Balkans, where the struggle between the minorities and majorities should leave their place to mutual un-

derstanding and empathy among the people and cultures, the development of culture diplomacy in a regional sende is important ■

GARDENS, FORESTS, TREES THE VERDANT EDİRNE

Edirne is the city of history and culture which also has a rich flora with gardens, forests and trees. The private gardens of the Sultans, the gardens of hyacinthus and mulberries, hunting grounds, the floral texture keep their place in the historical identity of this city. The verdant areas present unique beauties and let the life breath. The monumental trees, which keep the magnificent architectural artworks company, bring the traces of the past to today.

The hyacinthus gardens which were also included in folk songs do not exist any more but they gave their name to the wild hyacinthus that grow

in the middle of Edirne. The science of botany took the registry of a flower called "Hyacinthus of Edirne". A group of scientists working on the Ergene Watershed discovered the existence of the yellow Hyacinthus of Edirne. The science world recognizes the wild hyacinthus as "Bellevialia Edirnensis".

The Soğutluk Forest near Meric River has a special place in the green texture of Edirne and it is one of the main areas in which people choose to rest as well as the Tavuk Forest near Tunca River. These areas are also home for rare plants and monumental trees ■

MUSIC IS EVERYTHING TO THEM

The members of Zurnacı family from Karaağaç, let the music tradition live by transferring their knowledge of Rumelian melodies which they learned from their ancestors from generation to generation.

Almost every member of Zurnacı family make a living out of music and when they come together they become an orchestra formed of traditional instruments. They use their instruments which they play to earn a living for having fun with their families. That is because music is their way of living. Each and every member of the family, from grandparents to youngsters, hold their instruments with passion.

The Zurnacı Family originates from Serez, Greece. During the commutation the family migrates to Edirne and starts to live in Karaağaç. But they maintain the musical tradition of centuries. The family got the surname Zurnacı (the person who plays the clarion) and earns a living from music ■

THE FIRE OF KAKAVA WON'T BE OUT

Edirne's traditional festivals Kakava and Hidirellez (celebration of the spring) is experienced with colorful performances yet again. Intrernational Hidirellez and Kakava Festival is organized by Kakava Festivals Research and Development Association with the support of the Ministry of Culture and Tourism and started in the evening of May 5th by the Kakava fire being lit. The people were served with rice and ayran in the festival where thousands of people enjoyed the music.

In the competition on Sasracilar Avenue which young girls attended two beauty queens were selected and the concerts were held.

In the Hidirellez celebrations on Saracilar Avenue the protocol members also attended the entertainments and folk dances were presented ■

THE SYMBOL OF TRADITION: TURKISH BATH

Edirne is a city which was the capital of the Ottoman Empire for long years and it is also an important city in the sense of bathhouse architecture. In his travel book Evliya Celebi mentions the existence 3150 house baths and many private abd palace baths in Edirne.

Depending on the reseraches done and the sources it is known that 35 bathhouses exist in edirne, some

ruined and some available. These structures were ruined beginning from the second half of 16th century and some became out of use.

The culture of Turkish Bath was important to the people, to practice their religious believes and traditions. The bathhouses serve not only as places to take a bath but also as places to have fun and socialize ■

1-Mani Çekilişi

Uluslararası Hidrelle Festivali'nde protokol, yumurta tokuturup mani çekerek, köklü bir geleniğin yaşatılmasına destek veriyor.

2-Anneler Günü

İl Sosyal Hizmetler bünyesindeki çocuklar, Anneler Günü'nü, Vali Konağı'nda Vali Gökhan Sözer'in eşi Semra Sözer'le kutladı.

3-Doğaya Yeni Fidan

Dünya Ormancılık Günü'nde Tayakadın Köyü'nün 15 dekarlık hatıra ormanına 400 fidan dikildi.

4-Er Meydanı

İpsala Kel Aliço Yağlı Güreşleri'nde sunnet töreni. Minikler' er meydanı'na adım attılar...

5-Gelenek ve Umut

Geçmişin görkemini yansıtan geleneksel macun satış arbası, Cüneyt Bıçak'a gelecek için umut oldu.

1

2

4

3

5

FOTOĞRAFLAR:
ERCAN DAKNI

Trakya Birlik ne yaparsa
lezzetli olur!

Lezzetiyle ve kalitesiyle
tüm yemekleriniz için Birma Bitkisel Margarin
ve Biryag Ayçiçek Yağı.

Yağın kaynağından

